

RUBLIS

Dažnai įvairiuose miesto gyven- tojų sluoksniuose tenka girdėti, kad rublis nesąs nieko vertas. Kaimo gyventojų tarpe pamažu paplito nuomonė, kad rublis sudarąs net pavojų, nes vieną gražią dieną jis liksiąs be vertės.

Rublis šiuo metu yra tvirta ver- tybė, su kuria yra nusta-lytas Rei- cho kredito markės santykis. Jis yra Reicho komisariato Rytų Kra- štui teisėtai pripažinta mokėjimo priemonė, santykiu: dešimtys rublių lygu vienai Reicho kredito markėi.

Kadangi visuose gyventojų sluoksnuose Reicho kredito markė yra laikoma pastovia valiū'a, kuri naudo- jama kaip mokėjimo priemonė visose okupuotose Europos srityse, tai neturėtų būti jokio abejojimo pripažinti ir rublį kaip valiūtą, turinčią tvirtą vertę.

Siekiant už- kirsti kelią sklindantiems gandams, šiuo nusta-oma: Kas nesutiks imti rublio kaip mokėjimo priemonės, kas sklės gandus, kad rublis jau neturįs ar artimiausiu laiku netu- rėsiąs vertės, tas kelia krašte nerimą ir nepasitikėjimą, tas kenkia bendruomenei ir nusikalsta veikian- tiems potvarkiams ir įsta-lymams, pasireikšdamas kaip kenkėjas prieš šios srities atstatymo darbą.

Bendra Anglijos-Ame- rikos pilietybė?

NEW YORKAS. IX. 18. United Press žiniomis iš Londono, buvęs Anglijos karo ministeris Hore Belisha vienoje savo kalboje liberalų partijai pareiškė, kad

Anglija turinti rimtų motyvų siekti bendros su Jungtinių Valstybių gyventojais pilietybės.

Jungtinių Valstybių pareiškimas dėl jų nepriklausomybės turės būti pakeistas abipusės priklausomybės pareiškimu. Hore Belisha išreiškė viltį, kad Atlanto programa esąs paruošimas bendrai pilietybei įvesti.

KOPENHAGA. IX. 18. Viename danų profesinių sąjungų valdybos posėdyje buvo nutarta pareikalauti iš komunistų, kurie dar turėjo pasitikėjimą danų profesinių sąjungų sąjūdyje, kad jie pasitrauktų iš savo pareigų.

Sovietų vadovybė nežino, kas darosi fronte

Kaip majoras Čistovas pateko nelaisvėn

BERLIN. IX. 18. Vienas karo korespondentas praneša, kad vokiečių kariuomenės daliniai paėmė ir nelaisvę sovietų valdybos gynimo- si linijai sta-yti pietvakarių fronte pirmąją majorą Pavel Čistovą. Sovietų gynybos komitetas, kuriam vadovauja Stalinas, Čistovui davė uždavinį iki spalio mėn. 1 d., panaudojant vieną milijoną žmonių, pastatyti naują gynimosi liniją išilgai Disnos iki Dniepro žiočių. Atlikdamas inspekcinę kelionę tai gy-

LIETUVOS ŪKININKAI!

Generalinis Komisaras, kaip Reicho vyriausybės atstovas, jus priėmė. Jis išklau- sė jūsų rūpesčius. Jis jums pažadėjo savo asmeninę paramą. Š. m. birželio mėnesį vokiečių kariuomenės daliniams išlaisvinus jus nuo bolševikų jungo, jūs vėl esate laisvi žmonės, tu- rite vėl savo šeimas, savo ūkius ir kitą nuosavybę. Jeigu jūs nebūtumėte buvę išlaisvinti ir toliau jus būtų plakęs bolševikų botagas, jūs niekad nebūtumėte pasidarę laisvais ūkinin- kais, o būtumėte bedvasės būtybės, iškankintos ir pavergtos, be ūkių ir namų, be žmonių ir vaikų, be laisvės ir garbės. Jūs turėtumėte priverčiamųjų darbų stovykloje tarnauti kaip vergai, ir vieną gražią dieną jums tektų eiti tuo pačiu keliu, kaip ir visi žmonės Sovietų Ru- sijoje, jūs būtumėte kuriame nors nežinomame kampelyje užkasti. Likimas kitaip lėmė. Liki- mas vokiečių karių ginklais, aukomis ir narsumu jus išgelbėjo nuo to sunaikinimo.

Vokiečių kariai kovoja dar šiandien už vokiečių tautos egzistenciją ir už išlaisvintų Europos tautų gyvenimą, tuo pačiu ir už jus. Mes pergyvename karą ir rimtus laikus. Kiekvienas iš mūsų turi bendruomenės labai šiuo karo metu atsakyti nuo savo asmeninės naudos. Tik tokiai bendruomenei egzistuojant, esame stiprūs.

Generalinis Komisaras stengiasi būti teisingas jums visiems. Tačiau jis laukia iš jūsų, kaip ir iš visų kitų, kad jūs jo įsakymus ne tik suprastumėte, bet kad tuos įsakymus ir įvyk- dytumėte, duodami gerą pavyzdį, ir su jais supažindintumėte kitus ūkininkus. Jūs buvote pas Generalinį Komisarą. Jis jums užtikrino savo draugiškumą, ir jūs jam užtikrinote savo drau- giškumą. Jis yra įsitikinęs, kad kaip tik jūs būsite tie pirmieji, kurie jam palengvinsite jo sunkų uždavinį įvykdyti. Jūs esate miestų ir krašto maitintojai. Pas save nelaiykite savo gaminių, o rūpinkitės, kad ir miestietis turėtų duonos ir mėsos. Miestuose gyvena taip daug moterų, kurios yra motinos ir turi mažų vaikų, kuriems reikia pieno. Pasirūpinkite, kad jie iš jūsų gautų pieno. Įsisąmoninę savo uždavinio svarbą, duokite gerą pavyzdį, veikite ir rūpin- kitės ypač tuo, kad ir jūsų kaimynai taip pat elgtųsi. Pirm visko, jūsų draugams ir išlais- vintojams, vokiečių kariams fronte, kasdien reikia gero maisto jų sunkiose kovose. Atiduokite čia savo dalį. Tuo jūs galite prisidėti prie pergalės, turėdami prieš akis linksmą ir lai- mingą ateitį.

Nesulaikomas puolimas į Rytus nuo Dniepro

Didelis vokiečių greitųjų laivų laimėjimas prie britų pakraščiu. Nesėkmingi bolševikų priešpuolių bandymai. Priešų nuostoliai jūrose ir ore

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪS- TINĖ. IX. 18. Vyriausioji kariuo- menės vadovybė praneša:

Ukrainoje puolamosios operaci- jos į rytus nuo Dniepro nesulaiko- mai vyksta toliau.

Kovoje dėl Leningrado sustipri- nimų įrengimų pasiekta didelių lai- mėjimų. Tik vienos pėstininkų di- vizijos dalys užėmė 119 bunkerų.

Jūrose prie Krimo, prie Oeseilo salos, Ladogos ežere, prie Volcho- vo žiočių ir Balijos jūroje karinės oro pajėgos nuskandino tris bendros 3.000 tonų talpos transporto laivus ir taip gerai pa-aiškė 16 ki- tų laivų, kad galima laukti ir sunai- kinta ir didžiąją šių laivų dalį. Be to, buvo sunaikinti vienas laivas naikintojas, du povandeniniai laivai ir keturi greitieji laivai.

Prie Anglijos pakraščio greitieji laivai puolė vieną naikintojų ir sar- gybos laivų stipriai apsaugotą britų vilkstinę ir, nežūrint smarkaus gy- nimosi,

nuskandino keturis bendros 25.000 tonų talpos priešų pre- kybos laivus.

Po sėkmingų kautynių su britų laivais naikintojais vis vokiečių laivai grįžo nesužaloti į savo bazes.

Prie Farerų salų, atlikdami gink- luotos žvalgybos skraidymus jūrų srityje, vokiečių lėktuvai, žemai skrisdami, smarkiai sužalavo vieną priešų prekybos laivą. Kovos lėk- tuvai praėjusią naktį bombardavo

uostų įrengimus Anglijos pietry- čiuose.

Vakar priešų mėginant pulti iš oro okupuotąsias sritis prie Laman- šo pakraščio, britų karinės oro pajėgos ne- teko 18 lėktuvų.

kurių 15 buvo numušta per oro kautynes ir tris lėktuvus numušė zenitinė artilerija. Pasigendama trijų savų lėktuvų.

Praėjusią naktį mažas skaičius britų bombonešių atliko rukdomuo- sius puolimus, nukreiptus į pietų vakarų Vokietiją.

BERLIN. IX. 18. Dėl vyriausiosios kariuomenės vadovybės pranešime paskelbto greitųjų laivų lai- mėjimo prie britų pakraščiu DNB iš kompetentingų sluoksnių patyrė šitokių smulkesnių žinių.

Naktį į rugsėjo 17 d. viena vokiečių greitųjų laivų grupė, veržda- masi prie britų rytinių pakraščiu, pastebėjo iš kelių didelių laivų susidedančią lydimąją vilkstinę. Naikintojai ir sargybinis laivas pa- ruliavo prie vilkstinės. Vyriausiasis grupės vadas įsakė pulti, ir greitųjų laivų grupė prasilaužė pro priešų lydimąją ruožą. Nepaisant stiprios priešų naikintojų ugnies, vedamasis laivas pirmąją torpe- dą nuskandino vieną 6.000 tonų talpos prekybinį laivą.

kuriame pa-aiškta į vidurį. Pasisu- kant antrąją torpeda buvo nuskan- dintas didžiatisias vilkstinės garlavis, 8.000 tonų talpos. Laivo sken- dimas buvo stebimas. Tada grupė staiga pasuko antrąjam puolimui. Vienas greitasis laivas dviem torpe- domis nuskandino 3.000 tonų talpos laivą, o kitas greitasis laivas dvigubu šūviu nuskandino smarkiai prikrautą 8.000 tonų talpos tanklaivį.

Buvo pataikyta į laivo priešakį, ir laivas paskendo liepsnose. Po to sekė sproginimas, o netrukus ir šis laivas išnyko. Pasi-rukdami vokie- čių greitieji laivai buvo užpulti dviejų britų naikintojų. Prasidėjo naujas trumpas mušis, kuris po pusvalandžio, priešul nepasiekus va- sių, nutrūko. Visi vokiečių lai- vai kitą dieną nepaliesę pasiekė savo bazes.

BERLIN. IX. 18. DNB žiniomis, suomių fronte

jungtinės vokiečių ir suomių kariuomenės pasiekė naujus teritorinius laimėjimus.

Buvo apsupta viena sovietų kovos grupė, kuri laukia sunaikinimo. Šiose kovose buvo paimta arba sunaikinta keli sovietų tankai, 20 pa- trankų, 200 sunkvežimių ir 500 ki- tokių vežimų. Paimta keli šimtai belaisvių.

BERLIN. IX. 18. DNB žiniomis, iš karinių sluoksnių, kovos prie Len- ingrado įvirtinimų rugsėjo 16 d., nepaisant atkaklaus sovietų pasi- priešinimo, sėkmingai vyko toliau.

Daugelyje vietų sovietai mė- gino daryti priešpuolius,

kurie buvo remiami sunkiųjų tan- kų. Jais norėta sulaikyti vokiečių kariuomenės slinkimą. Vis dėlto, vokiečių kariuomenei pavyko užimti dar daugiau teritorijos. Viena- me smarkiai prasiveržime vokie- čių pėstininkų divizija įsibrovė į suvirtintąsias bolševikų pozicijas ir daug įvirtinimų išvedė iš mušio laiko. Per šį prasilaužimą į bolše- vikų pozicijas divizija paėmė vieną didesnę vietovę. Paimta daug belais- vių. Be to, vokiečių pėstininkų di- vizija paėmė sovietų karinių reik- menių.

BERLIN. IX. 18. Iš karinių šalti- nių pranešama, kad rugsėjo 16 d. sovietai puolė vieno vokiečių pėsti- ninkų pulko pozicijas viduriniame Rytų fronto ruože. Tuo puolimu, kurį rėmė tankai, sovietai turėjo tikslą atgauti vieną vokiečių kariuomenės dalinių užimtą vietovę. Tas bolševikų puolimas buvo atmuštas,

padarant priešui didelių nuostolių užmuštais ir sužeistais. Iš viso bolševikai neteko 18 tankų ir ketu- rių patrankų, kurias vokiečiai paė- mė arba sunaikino. Be to, į vokie- čių rankas pateko keli šimtai be- laisvių.

BERLIN. IX. 18. Rugsėjo 17 d., kaip DNB patyrė, vokiečių oro pa- jėgos ir zenitinė artilerija sunaikino 69 sovietų lėkuvus. Iš jų 41 bu- vo numuštas oro kovose, 13 sunai- kinti žemėje ir 15 sunaikino zeniti- nė artilerija. Pasigendama keturių savo lėktuvų. Naktį į rugsėjo 18 d. vokiečių kovos lėktuvai sėk- mingai puolė karinius taiki- nius Maskvoje ir Odesoje. Rugsėjo 17 d. vokiečių oro pajėgų

Leningradas būsiąs arba apgintas, arba sunaikintas

BERNAS. IX. 18. Londono Ex- change Telegraph agentūra skel- bia vieną žinią iš Maskvos, kurioje pranešama apie Leningrado gyny- mo tarybos atsisaukimą. Atsisau- kime sakoma: „Mes ginsime Len- ingradą, kaip niekad istorijoje joks miestas nebuvo gīnamas. Vo- kiečiai niekad miesto nepaims, o jeigu jų žygis ir pavyktų, tai jie teras degančius griuvėsius“.

Siūlo atšaukti Rooseveltą ir pašalinti Willkiesą

VASHINGTONAS. IX. 18. ASSO- ciated Press praneša, jog per dis- kusijos atstovų rūmuose dėl Roose- velto įsakymo šaudyti respubliko- nų atstovas Richas pareiškė, kad prezidentas turįs būti iš savo vietos atšauktas, kadangi jis sąmoningai sulaužęs savo pažadą nesūsti Jungtinių Valstybių laivų į tam tikras sritis. Respublikonų atstovas Hoffmannas reikalavo pašalinti Willkiesą iš respublikonų partijos pirmininko vie- tos už tai, kad jis remia Roosevelto užsienių politiką.

Ir amerikiečiai mažiau valgys

STOCKHOLMAS. IX. 18. MIŽI- niška antrašte „Amerikiečiai turi mažiau valgyti, kad mums daugiau atsiųstų“ praneša Londono laikra- stis „Daily Express“, kad pagal pa- skutinį susitarimą tarp Churchillio ir Roosevelt'o amerikiečiai bus pri- versti „mažiau naudoti mėgiamų maisto produktų, pav., kiaušienos, kiaušinių ir pieno, mokėti didesnes kainas ir perteklių siųsti į Angliją“.

Dešimt metų nuo Mandžurijos konflikto pradžios

Tas konfliktas davė pradžią naujosios pasaulio santvarkos sąjūdžiui

TOKIO. IX. 18. Šiandien Japonija ir Mandžukuo švenčia dešimtas sukaktuves nuo Mandžurijos konflikto pradžios. Oficialiose kalbose ir spaudoje įsakmiai pabrėžiama, kad tuo konfliktu prasidėjo sąjūdis sukurti naujai pasaulio santvarkai.

Laikraščiai pabrėžia, kad visuose didesniuose abiejų kraštų miestuose surengtose iškilnėse reiškiamas pasiryžimas bendrai ir neatskiriamai siekti visų Rytų Azijos tautų susijungimo idealą. Japonija, Mandžukuo ir Kinija sudarandios pagrindą naujai Tolimųjų Rytų min-

čiai išplėsti. Visi laikraščiai vienigai pabrėžia, kad anglių bei amerikiečių pretenzijos viešpatuoti pasaulyje buvo tiesioginis akstinas kilti Rytų Azijos tautų sąjūdžiui.

kuriam vadovauja Japonija. Šiandien kiekvienam japonui yra aišku, kad šios anglių bei amerikiečių pretenzijos, patvirtintos Japonijai Vašingtono ir Londono primestomis sąartimis, sukėlė reakciją. Naujosios pasaulio santvarkos tikslas ne tik davęs akstiną Tolimųjų Rytų kraštams sudaryti bloką, bet ir automatiškai sukūrė bendradarbiavimą su tais Europos kraštais, kurie ve-

da kovą dėl naujos santvarkos. Anglija ir Jungtinės Valstybės nusikaltusios daugiausia tuo, kad,

Cankaišekui vadovaujant, prieš Japoniją buvo nustatyta 400.000.000 kinų, tačiau ši imperialistinė politika palaūta japonų priešnimusi.

Kova dar nesanti baigta, nes Anglija ir Jungtinės Valstybės bando plačiu mastu apsupti Japoniją ir trukdyti jos tolimesniems laimėjimams. Šiandien su nesumažėjusiu ryžimu reikia nugalėti tą bloką, kuris bando sulaukyti žmonijos žengimą į naują pasaulio santvarką.

Leningrado gyventojai jau nebeišlaiko

BERLIN. IX. 18. Vienas karo korespondentas praneša, kad vokiečių kariuomenės daliniai prie Leningrado surado iš apsupto Leningrado siunčiamą į Maskvą telegramą, kurios turinys toks:

„Mes neturime daugiau nei duonos, nei jokio kito maisto produkto.“

Iš ko mes turime gyventi? Gyventojai daugiau nebegali badauti. Gyventojai nebeišlaiko“. Į tą telegramą iš Maskvos buvo telegrafuojama: „Pasistengsime prisiųsti jums duonos ir maisto produktų“. Vokiečių kariai, ryšium su tuo, galėjo tik konstatuoti, kad Leningradas jau nebeturi nė vieno kelio, kuriuo į jį būtų galima patekti.

ŠANCHAJUS. IX. 18. Trečiadienį į Simlą atvažiavo prezidento Roosevelto ypatingas delegatas Tollmesiams Rytams Frank Gradys.

sitarimai su visomis partijomis Toliau svarstoma, ar politinės ginklų palaubos turės būti išlaikytos tam tikrą laiką ir karui pasibaigus.

Reicho piliečiai išvyko iš Teherano

TEHERANAS. IX. 18. Teherano radijas praneša, kad vokiečių Reicho piliečiai iš Teherano išvyko. Dalis išvyko Ahwaso kryptimi, o kita dalis Kasvino kryptimi. Vakar Teheraną taip pat paliko Vokietijos, Italijos, Vengrijos ir Rumunijos pasiuntinybių nariai su žmonėmis ir vaikais.

HELSINKIS. IX. 18. Šiurvy sovietų radijas pranešė, kad rugsėjo 17 d. sovietų kariuomenė įžygiavo į Teheraną.

DIDELĖ NELAIMĖ BRUENNO STOTY

BRUENNAS. IX. 18. Šiandien anksti rytą atsitiko nelaimė Brueno priemiesčio geležinkelio stotyje. Toje stotyje didesnė žmonių minia laukė keleivinio rakinio. Dar tebesant tamsu, žmonės buvo užėję ant laisvų bėgių, o tuo tarpu stailga nesumažintu greičiu tais bėgiais atūžė greitasis traukinys. 18 žmonių buvo vietoje užmušta ir keli buvo sunkiai, o kiti lengvai sužeisti.

DAR KARTĄ ATIDĖS BRITŲ PARLAMENTO RINKIMUS

STOCKHOLMAS. IX. 18. „Daily Telegraph“ diplomatinis korespondentas praneša, kad vyriausybė žada pateikti įstatymo projektą, kuriuo parlamento kadencija būtų prailginta dar vieniems mėnesiams. Esą nuo karo pradžios vyriausybės politika buvusi — rinkimus atidėti iki karo pabaigos. Iki šiol dėl rinkimų reformų vykę pa-

Tamsioji plutokratų ir Stalino bendrininkų santarvė

Idomus Madrido laikraščio straipsnis

MADRIDAS. IX. 18. Vakarinis Madrido laikraštis „Madrid“ rašo: „Ypatingas sutapimas yra tas faktas, kad per ispanų pilietinį karą ir per bolševikišką revoliuciją Rusijoje buvo persekiojami ir žudomi krikščionių dvasininkai, buvo griauamos ir niekinamos krikščionių bažnyčios, o

tuo pačiu metu žydų abiejų lyčių mažuma kurstė ir vadovavo raudonosioms gaujoms“. Toliau „Madrid“ primena prancūzų laikraštyje „Gringoire“ paskelbtą citatą iš Londono einančio žydų laikraščio „Jows Chronicle“. Citata yra iš 1933 metų sausio 6 d. ir

joje rašoma: „Mes laikome savo pareigą griežtai pareikšti, kad Sovietų Sąjungoje nė vienam rabinui, niekuomet negrėsė mirties bausmė ar bet kuri kita bausmė.“

Nuo to laiko, kaip pradėjo veikti darbininkų ir kareivių tarybos, nebuvo ižeistas nė vienas rabinas“.

Toliau ispanų laikraštis rašo: „Tai yra tos tamsiosios santarvės, apie kurias neseniai kalbėjo maršalas Petainas ir prieš kurias Europa stos į nugalincią kovą. Esama santarvių, kurios mums paaiškina, kodėl anglikonų bažnyčios vadovai fariziejai atvirai meldžiasi už krau-

gerius bedievius. Mes dabar suprantame taip pat, kodėl didieji plutokratų ponai Stalino bendrininkus priima savo salionuose ir jiems patakauja. Kaip galėtų būti kitaip, kai bolševikų revoliucija jau yra žydų įrankis, kuris turi padėti izrealitams užvaldyti pasaulį?“.

Visi planai sovietams padėti yra suvėluoti

Dniepro frontas nebeegzistuoja, visur kitur sovietų padėtis kritiška

BERLYNAS. IX. 18. Spauda ryšium su d'ėjančiais vokiečių puolimo Rytų frontu laimėjimais svarsto „atsargų mažinimą“ iliuzijų, kurių iki šiol buvo turima Londone ir Maskvoje dėl sovietų pasipriešinimo jėgos. Čia nurodoma, kad Dniepro frontas, kurį maršalas Budionnas bet kuria kaina norėjo atlaikyti, jau nebeegzistuoja.

kad tuo būdu padėtis bolševikams pasidariusi kritiška, kad, pagaliau, tai dabar pastebima jau ir Londone, kur dar prieš nedaugelį dienų buvo abejojama dėl vokiečių pranešimų teisingumo ir buvo skelbiami tikri stebuklai apie Timošenko pasipriešinimo ofensyvą.

„Voelksischer Beobachter“ su ypatingu pasitenkinimu pažymi, jog Londone jau dabar duodama suprasti, kad anglių ir amerikiečių pagalba Sovietų Sąjungai galinti būti teikiama tik labai aprėžtu mastu

ir kad tikroji pagalba galėsianti bū-

ti suleikta tik pavasari.

„Berliner Boersenzeltung“ dėl pesimizmo Anglijoje ir Maskvoje ironiškai pamini vienintelį Londono telegramų agentūros atsovo raminantį pareiškimą, kad vokiečiams iki galutinio laimėjimo liko dar tolimas kelias. Vokiečių laikraštis čia nurodo, kad vokiečiai šiame kare jau yra nuėję ką kuriuos tolimus kelius, kurie paprastai buvo lydėti

audringų anglių spaudos protestų ir nevykusių pranašavimų.

„Berliner Lokal-Anzeiger“ nurodo Cyrilį Kaykinso pareiškimus per Londono radiją, kad sovietų padėtis visuose trijuose frontuose ruožuose esanti kritiška.

ir su pasitenkinimu pabrėžia, kad visi pagalbai Sovietų Sąjungai suleikti planai esą jau pavėluoti.

Dar vienas bolševikų žvėriškumo pavyzdys

BERLIN. IX. 18. DNB iš karių šaltinių patyrė, kad didesnė bolševikų pajėgos prie Supraslio buvo užpolos os ir apsupusios vienos vokiečių diviziono priešakinio dalinio pirmuosius kovotojus. Po pusvalandžio į tą sritį įsiveržus pačiam priešakiniam daliniui, tie pirmieji kovotojai buvo rasti negyvi. Jiems visiems buvo suduoti smūgiai šautuvo buožėmis į vei-

rus ir jie buvo sušaudyti, taikant į pakaušį. Vienas sužeistas vokiečis buvo užmuštas, suduodant šautuvo buožę pakaušiu. Šalia kelio ant šlaito gulėjo kniūpti trys vokiečiai, kurių durtuvai buvo jiems įbesti į nugarą. Vienam vokiečiui bolševikai durtuvais subadė veidą.

Atentatai ir susišaudymai Kinijos miestuose

ŠANCHAJUS. IX. 18. Per atentatą Nankine bombomis buvo užmušti du japonai ir keturi kiniečiai, o be to 40 žmonių sužeista. Pasikėsintojai nepažinti pabėgo. Kantone per atentatą viename kine netoli Japonijos karo laivyno generalinio štabo bombomis užmušta 20 žmonių, kitoje vietoje bombos sunaikino restoraną ir du automobilius, kuriais važiavo japonai.

Kadangi paskutinę naktį įvyko net 8 incidentai, mieste paskelbtas apsiausties stovis. Vakar popiet Šanchajuje įvyko susišaudymas tarp teroristų ir japonų jūrininkų brigados narių. Trys japonai buvo vakar sužeisti, ir vienas kinietis užmuštas, o šian-

dien trys teroristai, kurie nepažinti pabėgo, užmušė dar vieną kinietį. Visi kinoteatrai ir daug pasilinksminimo vietų uždaryta.

RIO DE JANEIRO. IX. 18. Brazilijos tautos ūkiui apsaugoti komisija pareikalavo, kad per 48 valandas būtų pranešta apie visas turimas svarbių maisto produktų atsargas Rio de Janeiro. Numatoma pradėti griežtą akciją prieš maisto pabrangimą.

VASINGTONAS. IX. 18. Federalinis paskolų direktorius Jesse Jonesas trečiadienį pranešė, kad Jungtinės Valstybės skiria Sovietų Sąjungai 100 milijonų dolerių paskolą ginklų pirkimui finansuoti.

Kaip jie mus sušaudė

24

Pirmiausia jį kankinę, liepdami stovėti stačiam, paskui buvęs kėdėje pasodintas, tarp pažasėlių pakišti poperiukai, kurie užmigus galėjo iškristi. Rankas turėjęs laikyti atkištas pirmyn ir kojas ant žemės laikyti suglaustas — tokioji padėtyje turėjęs sėdėti ištisas 36 valandas. Sargybiniai pasikeisdami budėję prie jo su atkištais revolveriais, kad jis nekrutėtų ir nesnaustų. Už ką Lipčių taip kankino, man neteko sužinoti.

Lionginas piktinosi net ir dėl kalėjimo administracijos apsileidimo ir netvarkingumo, kad ji leidžia išdavinėti valdinius daiktus be parašų, be sąrašų ir dėl to galį būti įvairių „vagyščių“...

Antras senas mano pažįstamas Petras, žemaitis nuo Gargždų, taip pat senas kalvinys, kaip ir Lionginas, atkeltas iš Marijampolės kalėjimo. Nors silpnos sveikatos žmogus, bet labai rimtas draugas nelaimėje. Sykiu su juo galima sutikti keliauti sunkiausią kelionę; jis niekad nepalikty savo kelionės draugo. Nepaprastai geros širdies žmogus, bet nemėgsta daug kalbėti, ypač apie save, o taip pat ką nors peikti. Nusiskusti kuo nors taip pat jis nebuvo pratęs; jei kas jam nepatikdavo, tai tik iš jo

veido išraiškos galėdavai suprasti. Nepaisant to, kad jam be palovos dantys skaudėdavo ir jokių būdu neprisiprašė gydytojo, bet jis niekad neparodė blogos nuotaikos ir stengdavosi kuriuo nors būdu nejučiuomis kitiems ją pataisyti. Tai turiningas, plataus masto vyras. Jis kaltinamas tuo, kad valdininku tarnavo policijoje ir buvo atiduodamas teisman pagal tą patį 58 str.

Trečias mano geras pažįstamas — Vladas. Nors ir neseniai suimtas kalvinys, bet jis buvo centrinė mūsų kameros figūra, apie kurią mes visi spietėmės, nes jis daugiausia žinių turėjo iš laisvės, plačiai mums nušvėtė, ką daro bolševikai ir kaip jie pas mus elgiasi, kokia dabartinė tarptautinė padėtis. Be to, jis, kaip gabus juristas, davė mums daug gerų patarimų, kaip mes turime laikytis tardymų metu, kas galima sakyti ir ko negalima. Labai linksmas vyras, nepaprastai gražų skambų balsą turįs ir be galio daug lietuviškų dainų mokąs. Todėl mes tyliai, tyliai, kad prižiūrėtojai neišgirstų, jo vedami, da nuodavom ir šventas giesmes giedavom taip, kad kai kuriems mūsų ir ašaros po truputį byrėdavo... Daugiausia jis mus prijuokindavo, kai, kalbėdamas lietuviškai žydišku žargonu, pamėgdžiodavo žydą. Jam pasiutusiai sekėsi vadinti žydą. Jis mus ir „džiū-dži-tsu“ mokė, nors ir jo paties buvo keli šonkauliai sutriuškinti dar jam kavalerijoje tarnaujant leitenanto laipsnyje. O jau ginčytis su juo kokių nors klausimų — nė nebandyk: visada jis tave patupdys į kuntaplį: nepaprastai lanksčius smegenis ir liaunų liežuvį jis turi. Jis buvo kaltinamas tuo, kad buvo valdininkas, pagal 58 str., vadinasi kontrrevoliucininkas.

Ketvirtas senas kalvinys — Juozas, ūkininko sūnus iš Tauragės, devyniolikos metų vaikinys. Labai malonus, geras vaikas, tik nepaprastai užsispyręs ir niekam nenusilenkiąs. Jis, tur būt, buvo vienas pirmųjų NKVD aukų Lietuvoje. Pradžioje jį ilgai laikė uždare Minsko kalėjime. Tenai jis buvo nepaprastai išvargintas. Tik į Kauno kalėjimą atvežtas, jis šiek tiek atsigavo. Mat, Minsko kalėjime, kaip jis nupasakojo, buvo tiesiog nepakenčiama. Jis buvo kaltinamas tuo, kad buvo nuvykęs pas jo tėvo brolių ūkininką, gyvenantį Klaipėdos krašte, ir grįždamas per sieną pas tėvą, buvo suimtas, kaip šnipas. Visus, kas bandydavo pereiti sieną į vieną ar į kitą pusę, bolševikai šnipais vadindavo. Kauno kalėjime sėdėjo ke-liolika prancūzų ir lenkų, iš nelaisvės pabėgusių, jie visi taip pat šnipais buvo kaltinami. Kad ir pavyktų įrodyti jiems, jog nekaltiausiu tikslu perėjai sieną, kurion pusėn — nesvarbu, vis tiek mažiausia porcija — treji metai kalėjimo.

Penktas senas kalvinys — Petras G., kalvis nuo Kėdainių. Jis buvo iškustas, kad išlipdęs prieškomunistinius atsišaukimus. Man atėjus į kamara, netrukus jis buvo paleistas.

Šeštas — Devidas, neaiškios tautybės ir profesijos žmogus. Su juo buvo galima susikalbėti lietuviškai, vokiškai ir angliškai. Iežinome, kuo jis buvo kaltinamas, bet vėliau bolševikų administracinis teismas jį nuteisė pagal 58 str. aštuoneriems metams darbo stovyklos.

(B. d.)

„Im Zeichen der stärksten Zuversicht“

„Uusi Suomi“ vergleicht die Lage Finnlands mit der vor einem Jahr

Helsinki, 18. September.

In einem Leitartikel vergleicht „Uusi Suomi“ heute die Lage Finnlands mit der vor einem Jahr und schreibt, der vorige Sommer sei eine Zeit der Niedergeschlagenheit gewesen. Die Zeit jetzt dagegen stehe für das finnische Volk im Zeichen der stärksten Zuversicht. Darum seien auch die Anstrengungen dieser Krieges viel leichter zu ertragen. In diesem Licht gesehen erscheine der jetzige Krieg als ein Geschenk der Vorsehung, das man richtig auswerten müsse, damit das finnische Volk nicht wieder in die gleiche Lage käme, in der er sich seinerzeit befand, als es erst militärisch und diplomatisch isoliert gegen eine vielfache Übermacht kämpfen musste. Trotz grosser Opfer werde das finnische Volk leicht bis zum endgültigen Sieg kämpfen, denn die bösen Erfahrungen der jüngsten Vergangenheit erleichtern ihm das Durchstehen dieses Kampfes.

Moskau erhielt die Antwort der bulgarischen Regierung

Helsinki, 18. September.

Der sowjetische Rundfunk berichtet in seiner Frühsendung, dass Außenminister Molotow gestern den bulgarischen Gesandten Samonow empfing, der ihm die Antwort der bulgarischen Regierung auf die Note der Sowjetregierung vom 10. September überreichte. Molotow habe, so fügt der sowjetische Rundfunk hinzu, dem bulgarischen Gesandten

gegenüber die Note der bulgarische Regierung für „ungenügend“ erklärt.

Sven Hedin gegen den Bolschewismus

Berlin, 18. September.

Der weltbekannte schwedische Asienforscher Dr. Sven Hedin wandte sich in einem Aufruf gegen den Bolschewismus, in dem er erklärt, dass er über seine Einstellung zum Bolschewismus nie einen Zweifel gelassen habe. Der Bolschewismus müsse vernichtet werden. Für alle Kulturvölker und für alle Nationen, die an Gott glauben, sei es eine lebenswichtige Mission, eine Weltanschauung auszurotten, deren Hauptziel es sei, die kommunistischen Grundsätze über die ganze Erde zu verbreiten, und die das Ziel verfolge, durch fürchterliche Grausamkeit die Vertreter der Intelligenz der Bildung, der Wissenschaft und des Gottesglaubens zu ermorden. Es sei die unabwendbare Pflicht für alle Völker der Welt, sich ein für allemal von dieser Bedrohung zu befreien. Für Propheten wie Lenin, Trotzki, Kameneff, Zinoweff, Stalin und andere habe die abendländische Kulturwelt keine Verwendung, es sei mehr als tragisch, dass gewisse grosse Völker sich in dem gigantischen Kampf zwischen Barbarei und Kultur, zwischen Bolschewismus und Christentum auf die Seite von Mördern stelle. Dr. Hedin betonte, dass er Russland und den Bolschewismus auf vielen Reisen kennengelernt habe. Er wisse also, was er sage. Auch die Arbeiter und Bauern müssten sich zusammenschliessen, um dieses Uebel zu bekämpfen. „Der Bolschewismus“, heisst es abschliessend, „ist ein Unglück für die ganze Welt und muss ausgerottet werden.“

Verteidigung Leningrads ein Verbrechen

Stalin überantwortet 3 Millionen Menschen dem Tode - Ein Aufruf zum Selbstmord

Berlin, 19. September.

Als einen Aufruf zum Selbstmord bezeichnet die Presse den Aufruf des Verteidigungsrates von Leningrad. Die Stadt zu verteidigen, wie noch niemals eine Stadt in der Geschichte verteidigt worden ist, hält der „Völkische Beobachter“ für militärisch zwecklos und erklärt, dass in Anbetracht der ungeheuren Menschenansammlung in Leningrad die Verteidigung der Stadt zu einem Verbrechen werde, das selbst die sinnlose Verteidigung Warschaws in den Schatten stelle. Die Zeitung fährt fort: „Stalin und seine Leute offenbart sich hier in einem besonders drastischen Beispiel vor aller Welt, wieder einmal als das, was sie sind:

als kaltblütige Massenmörder, denen das Schicksal von Millionen Frauen und Kindern völlig gleichgültig ist, wenn es darum geht, ihre verderbliche Herrschaft auch nur um ein paar Tage oder Wochen zu verlängern. Vom rein menschlichen Standpunkt aus bleibt nur die Hoffnung, dass die Bevölkerung Leningrads noch so viel Vernunft und Entschlusskraft aufbringen wird, das Gesindel des Verteidigungsrats zu Paaren zu treiben und die Uebergabe der Stadt durchzusetzen.“ „Deutsche Allgemeine Zeitung“ weist auf die drei Millionen Menschen betragende Bevölkerungszahl Leningrads hin und bezeichnet als einen hinverbrannten Gedanken, eine Millionenbevölkerung angesichts des bevorstehenden Winters einem solchen Schicksal überantworteten

zu wollen. Dieser Gedanke antspräche aber durchaus der bolschewistischen Mentalität. Es sei gut, fährt die Zeitung fort, dass das Verbrechen mit so deutlichen Worten von den Bolschewisten selbst angekündigt werde.

Ueber die Verantwortlichen könne daher ab heute kein Zweifel mehr sein.

„Was gelten der wilden Selbstzerstörung Stalins 3 Millionen Menschen, darunter 100.000 von Arbeitern“, stellt „Berliner Lokal-Anzeiger“ fest, „wenn es der bolschewistischen Kriegsführung dient, sie der Vernichtung zu überliefern. Wie stets, so wird auch in diesem Fall der Kreml versuchen, dieses Todesurteil über Leningrad mit einem heuchlerischen Klagengesang zu überbieten. Das Wort von der brennenden Ruine aber haben die Sowjets selbst geprägt. Es kommt über sie, und man wird sie zu gegebener Zeit daran erinnern.“

Stalin für Leningrads Schicksal verantwortlich

Rom, 18. September.

Der Versuch der angelsächsischen Presse, Deutschland die Schuld für die furchtbare Lage der in Leningrad eingeschlossenen drei Millionen Menschen in die Schuhe zu schieben, ist mit aller Entschiedenheit zurückzuweisen, schreibt „Popolo di Roma“ und stellt fest: „Die Verantwortung für die Leiden der Leningrader Zivilbevölkerung trifft einzig und allein Stalin und Woroschilow, die aus einer Millionenstadt eine Festung machen wollen und die Zivilisten zwingen, das aussichtslose Schicksal der Soldaten zu teilen.“

Starke Verluste der chinesischen Kommunisten

PEKING, 18. SEPTEMBER.

Die Japaner haben bei ihren Säuberungsaktionen gegen die chinesischen Kommunisten in den gebirgigen Gegenden westlich Hopen während der letzten vier Wochen tausende von Gefangenen gemacht und 36 leichte Geschütze, 75 Bombenwerfer, 96 Gewehre und 3.918 Handgranaten erbeutet. Ausserdem fielen drei Munitionsdepots und drei Pulvermagazine und Proviantdepots in die Hände der Japaner. Die toten, die der Feind in dem Gebiet zurückliess, belaufen sich auf insgesamt 2.781 Mann.

Stalins Pump in USA

Washington, 18. September.

Bundesanleihendirektor Jesse Jones gab in der Pressekonferenz weitere Einzelheiten über die an die Sowjets gewährte USA - Anleihe in Höhe von 100 Millionen Dollar bekannt. Jones erklärte, dass die Anleihe auf schriftliches Ersuchen Roosevelts gewährt wurde und dass ein entsprechender Vertrag zwischen der „Defense Supplies Corporation“ und der sowjetischen Einkaufsgesellschaft „Amtorg“ geschlossen worden sei. Es handele sich im technischen Sinne nicht um eine Anleihe, sondern um einen Vertrag über den Ankauf sowjetischer Mineralien durch die USA. Auf Grund des Vertrages würde die UdSSR das Geld bereits vor der Warenlieferung erhalten (!) Zehn Millionen Dollar seien bereits an die Sowjets ausgezahlt und vierzig weitere

Millionen Dollar würden in Bar folgen, sobald die Sowjets darum ersuchten, was wahrscheinlich nächste Woche der Fall sein werde.

Gemeinsame Staatsangehörigkeit mit den USA-Bürgern

DAS IST DER WUNSCH HORE BELISHAS

New York, 18. September.

Der frühere britische Kriegsminister Hore Belisha erklärte, wie „United Press“ aus London meldet, in einer Rede vor der Liberalen Partei, England habe allen Anlass, eine gemeinsame Staatsangehörigkeit mit den USA Bürgern anzustreben. Die Unabhängigkeitserklärung der USA solle durch die Erklärung gegenseitiger Abhängigkeit ersetzt werden (Replacing Declaration of Independence with Declaration of Interdependence). Hore Belisha gab der Hoffnung Ausdruck, dass das Atlantik-Programm ein Vorläufer der gemeinsamen Staatsangehörigkeit sein möge.

Das Neueste

Der italienische Unterrichtsminister Bottai begibt sich am 20. September nach Deutschland, um den letztjährigen Besuch von Reichsminister Rust zu erwidern.

„Evening Standard“ schreibt, dass Grossbritannien und die Sowjetunion den neuen Schach von Iran akzeptierten. Sein Status werde jedoch sehr verschieden sein von dem seines Vaters.

Die im Ausland verbreiteten Gerüchte, dass die im Osten eingesetzten ungarischen Truppen von der Front zurückgezogen werden sollen, werden von zuständiger deutscher Seite als völlig abwegig bezeichnet und ausdrücklich demontiert.

Ungefähr 20.000 Mitglieder der internationalen Gewerkschaft der Seeleute Nordamerikas befinden sich im Streik und 11 USA-Handelsschiffe sind daher in Häfen der USA angelegt. Die Seeleute verlangen eine Erhöhung der augenblicklichen Gefahrenzulage bei Befahren der sogenannten Kriegszone.

In der 13. Runde des Europa-Schachturniers in München konnte Stoltz seine Spitzenstellung durch einen Sieg über den Berliner Meister Richter behaupten.

Der Führer hat dem Generaldirektor Dr. Ernst Pönggen den Adlerschild des Deutschen Reiches verliehen. Mit der Widmung „dem um die deutsche Rüstung hochverdienten Wirtschaftsführer“ verliehen.

Reichsminister Dr. Göbbels setzt sich in der bekannten Wochenschrift „Das Reich“ mit den neusten Massnahmen des Präsidenten Roosevelt auseinander, und weist an Hand von Tatsachen dessen immer mehr zu Tage tretenden unverhohlenen Provokationsabsichten gegenüber dem Reich nach.

Sowjets haben das „höhere Bildungsniveau“

Aus England wird ihnen das jedenfalls als Garantie für den Sieg über Deutschland bescheinigt

BERLIN, 18. SEPTEMBER.

„Berliner Börsenzeitung“ glossiert das den Sowjets aus Cambridge als Garantie für den Sieg über Deutschland bescheinigte „höhere Bildungsniveau“ und weist im Gegensatz dazu auf den Tiefstand der Sowjetagitation hin, die sich zwar an alle kultivierten Völker wende, aber in den Abgrund der Lächerlichkeit versinke.

Als Beispiel führt das Blatt u. a. den durch den Sowjetsprecher Losowski propagierten „Kinderheckenschützenkrieg“ an, durch den Kinder, die man früher zu Millionen in der Sowjetunion hungern liess - so betont die Zeitung - plötzlich zu „Helden der Sowjetunion“ erhoben würden. Das Blatt

gibt in diesem Zusammenhange die Mitteilung des sowjetischen Rundfunks wieder, wonach ein kleines Sowjetmädchen einen deutschen Spion so in die Irre geführt habe, dass er schliesslich im Sumpf versank, und ein kleiner Junge als „wackerer Heckenschütze“ mit Handgranaten einen deutschen Panzer vernichtet habe. Was an diesem albernem Lügengespinst interessiere, so folgert das Blatt, sei nicht nur die Primitivität und die bodenlose Unanständigkeit des Denkens, sondern die Tatsache, dass die Sowjetunion - vor drei Monaten noch im Besitze der gewaltigsten Kriegsrüstung der Welt - heute bereits „hin- ter“ Hosenmätzen Deckung sucht, um ihr Verbrecherdasein vor der strafenden Gerechtigkeit zu retten.“

Schneidiges Gefecht deutscher Schnellboote

Sie versenkten vier Handelsschiffe mit insgesamt 25.000 BRT. 18 Britenflugzeuge am Kanal abgeschossen

AUS DEM FÜHRERHAUPT-QUARTIER, 18. SEPTEMBER.

Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: In der Ukraine schreiten die Angriffsoperationen ostwärts des Dnjepr unaufhaltsam fort.

Im Kampf um die Befestigungsanlagen von Leningrad wurden starke Erfolge erzielt. Teile einer einzigen Infanteriedivision erstürmten allein 119 Bunker.

Im Seegebiet der Krim, vor der Insel Oesel, im Ladogasee, an der Mündung des Wolchow und im Weissen Meer versenkte die Luftwaffe drei Transporter mit zusammen 3.000 BRT und traf 16 weitere Schiffe so schwer, dass mit dem Verlust eines grossen Teiles auch dieses Schiffsraums gerechnet werden kann. Ausserdem wurden ein Zerstörer, zwei Unterseeboote und vier Schnellboote der Sowjets vernichtet.

Schnellboote griffen vor der englischen Küste einen durch Zerstörer und Bewacher stark geschützten britischen Geleitzug an und versenkten trotz starker Abwehr vier feindliche Handelsschiffe mit zusammen 25.000 BRT. Nach erfolgreichem Gefecht mit britischen Zerstörern kehrten alle Boote unbeschädigt zurück.

Bei den Faroer-Inseln wurde ein grosses Handelsschiff durch Flugzeuge, die zu bewaffneter Seeraufklärung eingesetzt waren, im Tiefangriff schwer beschädigt. Kampfflugzeuge bom-

bardierten in der vergangenen Nacht Hafenanlagen in Südost-England.

Bei Versuchen, am gestrigen Tage die besetzten Gebiete am Kanal anzugreifen, verlor die britische Luftwaffe 18 Flugzeuge, davon 15 in Luftkämpfen, drei durch Flakartillerie. Drei eigene Flugzeuge werden vermisst. — Eine geringe Zahl britischer Bomber führte in der letzten Nacht Störangriffe auf Südwestdeutschland durch.

Rom, 18. September.

Der Wehrmachtsbericht hat folgenden Wortlaut:

„In der Cyrenaika wurden Angriffe feindlicher Einheiten an der Front von Tobruk abgewiesen. Deutsche Flugzeuge bombardieren Tobruk, wobei Kraftwagen und Unterkunftgebäude getroffen wurden. Auch in der Nacht zum 17. September erfolgten Luftangriffe auf Tripolis und Bengasi. Einige Opfer, geringe Schäden sind zu verzeichnen. Die Bevölkerung dieser beiden Städte, die den Angriffen der britischen Luftwaffe in besonderer Masse ausgesetzt sind, zeichnen sich durch ruhige und starke Haltung aus. An den verschiedenen Abschnitten des Kampfgebietes von Gondar Tätigkeit unserer vorgeschobenen Einheiten und der Artillerie. Feindliche Flugzeuge griffen unsere Stellungen bei Uolcheft an. Eines von ihnen wurde von unserer Bodenabwehr

abgeschossen. Englische Flugzeuge griffen gestern den Ort Licata in der Provinz Agrigento mit Bomben und Maschinengewehrfeuer an, wodurch unter der Bevölkerung etwa zehn Personen verletzt und unerbittlicher Sachschaden angerichtet wurden. Eines unserer auf Fahrt befindlichen Handelsschiffe schoss ein feindliches Flugzeug brennend ab. Ein U-Boot unter dem Befehl des Korvettenkapitäns Emilio Berengan versenkte im Mittelmeer durch Geschützfeuer ein feindliches mit Kraftfahrzeugen beladenes 3.000 t Handelsschiff.“

Er sollte eine neue Verteidigungslinie bauen

Berlin, 18. September.

Deutsche Truppen nahmen, wie ein Kriegsberichterstatter meldet, den Chef des sowjetischen Amtes für den Ausbau der Verteidigungslinie an der Südwestfront, den Hauptmajor Pawel Tschistoff, gefangen. Er hatte von dem sowjetischen Verteidigungskomitee, an dessen Spitze Stalin steht, den Auftrag erhalten, entlang der Desna bis zur Dnjepr - Mündung unter Einsatz von einer Million Menschen bis zum 1. Oktober eine neue Verteidigungslinie zu bauen. Bei einer Inspektionsreise in das für die Verteidigungslinie vorgesehene Gebiet fiel er in deutsche Hände, da der für diesen Frontabschnitt verantwortliche sowjetische Stab überhaupt nichts von dem bereits seit über einer Woche andauernden deutschen Vormarsch wusste. Ueber die deutschen Luftangriffe auf Moskau erklärte er, dass durch das Bombardement die Stalinwerke, die Kraftwagen, Traktoren und jetzt hauptsächlich Panzerwagen herstellen, schwer in Mitleidenschaft gezogen seien.

Die Sowjets in Teheran einmarschiert

Helsinki, 18. September.

Der sowjetische Rundfunk berichtet in seiner heutigen Frühsendung, dass am 17. September die sowjetischen Truppen in Teheran einmarschiert seien.

Im Laufe des 17. September vernichtete, wie DNB gemeldet wird, die deutsche Luftwaffe und Flakartillerie 69 sowjetische Flugzeuge.

Gewohnheits- und Sittlichkeitsverbrecher verfallen der Todesstrafe

Gesetz zur Aenderung des Reichsstrafgesetzbuches

Berlin, 18. September.

Die Reichsregierung hat ein Gesetz zur Aenderung des Reichsstrafgesetzbuches erlassen, das weitgehende Verschärfungen bestehender Strafvorschriften vorsieht. Das Gesetz bestimmt unter anderem, dass der gefährliche Gewohnheitsverbrecher und der Sittlichkeitsverbrecher der Todesstrafe verfallen soll, wenn der Schutz der Volksgemeinschaft oder das Bedürfnis nach gerechter Sühne es erfordern. Weiter verschärft oder das Bedürfnis nach gerechter Sühne es erfordern. Weiter verschärft das

Gesetz die Strafe für Wucher, indem es bei Kreditwucher sowie bei gewerbs- und gewohnheitsmässigem Sachwucher Zuchthausstrafe ermöglicht. Endlich verbietet das Gesetz bei ernster Strafe, feuergefährliche Betriebe und Anlagen und Vorräte durch Rauchen oder unvorsichtiges Hantieren mit offenem Feuer oder Licht in Brandgefahr zu bringen. Es ergänzt damit die bestehenden Rauchverbote und sonstigen Schutzvorschriften gegen Feuergefahr in wirksamer Weise.

Tokie buvo Žemaičių svietvaikiai...

Prisimena dar 1918—19 metai. Kai kuriose Žemaičių vietose siautė raudonųjų gaujos. Prisimenu, vieną turgaus dieną pasklido miestelyje nelemtas gandas, jog kažin kas važiuodamas pakelyje tikriausiai matęs bolševiką... Žmonės stoviniavo būreliais ir kalbėjosi apie tą nelemtą paukštį. Vyrų nervingai traukė pyptkę ir dar nervingiau krapstėsi pakaušius.

— Ir kaip atrodo tas bolševikas? — nerimo apimti, teiravosi žmonės.

Tie, kurie tariamai buvo matę pakelyje bolševiką, su didžia baime pasakojo:

— Nugį va, toks blauros, su ilga, juoda sėrnėga, užpakaly skelta ir su dviem guzikais. Juoda skrybėlė ant pakaušio užsimauskšines... — Et, kažin kas toks buvo, — suabejojo vienas iš būrelio. — Tokių Pustymo pabalais daug vaiklojasi...

— Sakai, gal koks nelabasis? — Ne, ne! — ginčijosi mačiusieji. — Nosyje buvo abi skylutės... Aiškiai matėme, aiškiai. Niekas kitas tai nebuvo, kaip bolševikas...

Šitaip maždaug anomis dienomis ramūs mūsų kaimo žmoneliai vaizdavosi tą naują pabaisą bolševiką. Vadinas, per plauką tik nepanašus į velnią. O kad nosyje abi skylutės, tai nuo tokio sutvėrimo neapsiginsi nė švėstu vandeniū...

— — — —

Ir po to įvykio praslinko daugiau metų, negu turime pirštų. Apie raudonas pabaisas buvome jau primirę. Bet šiai likimas atsiuntė mums paskutiniuosius metus. Staliga tu raudoną pabaisą atsirado krūvomis, iššomomis gaujomis. It koks amaras mūsų kraštą užplūdo.

Ir, galima sakyti, jau ne tokie, kaip anuomet žemaičiai matė pakelyje, važiuodami į turgų, tenai, netoli šėdos... Šiuokart jie buvo dar labiau nuplyšę, purvini, utėli, peralkę, sukumpę, kaklai kaip degtukai, o galvos kaip kopūstai... Kol akys nebuvo dar įpratę, stačiai netikėjome, jog sviete esama dar tokių būtybių. Pamanėme, jog „partija ir vyriausybė“ maskaradą čia surengė, atseit, palinksinti mus nori...

O juk jie gi ir buvo pasišovę nešti ant baslio savo monopolizuotąją „kulturą, laimę ir gerbūvį“ kaip ir kultūringuosius vakarus, taip ir į visą pasaulį. Pamanykite sau, tik koks pasiaukojimas...

Bet kuprotą tik grabas lėties. Nors bolševikai išpila nesuskaitomus milijonus savo propagandai, tačiau joks genijus už jokus milijonus nesukurs tokios propagandos, kokla yra patys bolševikai. Tik pasižiūrėjus į katiušas bei atvykusius visokius pareigūnus iš „didžiosios

tėvynės“, viskas buvo aišku, kaip ant delno... Bene nebeprisimename galvo rūkiškų atvykėlių bėginėjų po krautus, tu naičių zoologinių fizionomijų, kai „rojaus“ gyventojas, kaip gyvas, pirmą kartą pamatydamas divirantį, laikrodį, šilką, sviesią bei kiaušini... Kaip jau mums buvo pradėję sektis Stalino saulės šildomiems, juk visi žinome. Per gegužės „milžiniškas demonstracijas“ jau nebekilo aukštyn sugniužti kumščiai, liežuviai tapo lyg suparaližuoti, svarko atlauose, kur penkiakampės žvaigždės spindėjo, likosi tik išblukusios žymelės... Tik žydai šoko klaukų, pragarišką šokį...

Labiausiai abejingi komunizmui pasiliko žemaičiai. Nuo amžių čia buvo švenčiama žemė, tai ir jos gyventojai likosi ištikimi savo rūpintojams, liūdnei paupiuose bei pakelėse sėdintiems, rankele parėmusiems savo neapsakomai skausmingus veidelius. Be abejo, atsirado ir raudonų. Tai buvo visoki parsidavėliai, žydberniai, padaužos, vištavaliai bei kitoki neišikūsi tipeliai. Žmonės juos vadino svietvaikiais. Štai kokie buvo tie žemaičių komunistai arba „svietvaikiai“.

Kretingos apskrities vyriausias čekistas, profsąjungų pirmininkas ir propagandos vadovas buvo vos mokas pasirašyti skuodiškus batusvis. Tai kietas „partietis“, nepripažįstas jokių pažįstamų bei draugų. Važinėjo valdine mašina, sakė „visokias prakalbas“, o vaikščiojo nosį pakabinęs į padebesis. Jis buvo išvežtųjų lietuvių sąrašų „šefas“, iki kaulo bolševikams parsidavęs. Dešinioji jo ranka buvo irgi skuodiškus mallorius.

Skuode buvo toks tipelis su raudonais batais. Žmonės jį vadino „Bažnyčios komisaru“. Tokiu jį buvo paskyres minėtasis Kretingos vyr. čekistas. Tas tipelis su raudonais batais, geisdamas parodyti savo „veiklumą“, sykį nuėjo pas špitolės davatkėles ir emė jas maloniai kalbinti, girdi, jis jas nuvešė į kino, į teatrą. Visokiausių gėrybių kalnus prižadėjo, tegu tik jos pasirašo, kad norinčios, jog bažnyčia būtų uždaryta... Žinoma, „geradejas“ tapo išprašytas kočelais ir šluotomis. O „aktyvo“ susirinkime jis per viešą „išpažintį“ pareiškęs, jog jausių didelį malonumą, galėdamas kunigą dantimis sudraskyti. Sykį tamsoje vyrų jį apvanojo lazdomis...

Biržello pradžioje griaudė smarki perkūnija. Tas pats raudonbatis tuo laiku buvo pas savo artimiausią kaimyną, tokį gerą žmogų. Žaibai graibosi apie stogus, nuo trenksmo langai dreba, o tas „Bažnyčios komisaras“ atsistojo

prie lango ir, kaišiodamas perkūnui spygas, šaukia:

— Še, še, tau Dieve, va, trenkuojau, jei taip gali...

Gerą žmogų persigando ir sako jam nevalytam bedieviui:

— Išeik tu tuojau pat lauk, negeras žmogau! Per tavę vieną mus visus nutrenks...

Ir išvarė tą „komisarą“. Jis supyko. Ir tą gerą žmogų paskui už tai užrašydino išvežti į Sibirą.

— — — —

Galvotrūkišiais nešėsi „nenugalimeji“. Baisiai persigando ir žemaičių svietvaikiai. Tas vyriausias Kretingos „galva“, kabinasi į panikos apimtą bolševikų štabo sunkvežimį. Pats politrukas žiauriai spiria batų savo atsidavusiam tarnui į dantis:

— Pašol von, mat!... Mums patiemis nėra vietos...

Išgama liūdnas patraukia pėsčias su kretingiškais žydais drauge... Virš galvų skrenda žvilpdami plieniniai vokiečių paukščiai. Išniekintas veikėjas su žydais išitraukia naganus ir šauna į lėktuvus... Jie nuskrenda, o išrinktoji kompanija beviltiškai palieka užpakalį.

Išvadotųjų tankai sustoja miestelyje. Vienas miščiūnis tuoj išsineša gatvėn „draugą“ Stalino paveiksą ir plūsdamas jį spaudo, peiliu bado akis. Kiti stabteli.

Juk tu pats pirmas pernai draskel Basanavičių, o dabar vėl pats pirmas Stalina...

Tai jis mus visus metus plūdo gatvėje, liaudies priešais vadino, grasino Sibiru... O, velnio vaikak...

Dovanokit man ponai, brangios ponutės, dovanokit... Paklydęs buvau...

Ir vėl kojomis trypia „draugą“ Stalina.

Tegyvuoja, valio!... — šaukia kažin kas... Aš taip ir sakiau, kad šitaip bus...

O ką tu sakei pernai šiuo laiku. Lygiai taip pat. Paskui bolševikų „šventuosius“ nešojai ir būvali teismo tarėjū... Šodina! visus, kas bolševikams pyliavų negalėjo atpilti...

Et, vėjus dabar plepi, ir gana...

Fabrizo direktorius, kurs dar šįryt šaukė draugus „į kovą“, nubėgo bažnyčion ir taip karštai meldeisi, kaip niekada dar niekas... Atbėgęs tarybinis apskrities „pareigūnas“ savo ūkelin, sušaukė šienpiūvius ir liepė kartu su juo melstis. Pats kalbėjo pirmus maldos žodžius.

Vėliau.

Iš daboklės sklinda nuoširdžios

Nesuglauskim sparnų

Nesuklysimė sakydami, kad šiandieninė aviacija milžiniška savo pažanga stabina kiekvieną kad ir nedaug apie ją nusimanantį pilietį. Nuolatinės žinios iš karo lauko, kino apžvalgos gyvais paveikslais rodo aviacijos galybę ir reikšmę istorinės svarbos įvykių sūkurėje. Šiandien aviacijos amžius. Ji kuria naują gyvenimą.

Juo daugiau žmonių domisi aviacija, juo daugiau iš jų atsiranda rinktinii specialistų, kurie nesulaikomai stumia pirmyn aviacijos tobulėjimą. Tie specialistai ateina iš jaunųjų, iš tų, kurie iš mažens domisi aviacija. Jaunystėje per aviomodelizmą pažinti modernaus skridimo dėsnius ilgai lieka galvoje, o jei jie yra nuolat gilinami ir tobulinami, neišdyla iš atminties, nes taip, kaip daugelis mokykloje išmokyti dalykų. Taigi, aviomodelistai yra jauniausieji lakūnai, jau-

niausieji konstruktoriai. Iš jų galima daugiausia tikėtis, o todėl į juos reikia atkreipti nemaža dėmesio.

Tie uždaviniai ypač pažymėtini, prasidedant mokslo metams. Negalima pamiršti to gyvo darbo, kuris buvo jaučiamas aviacijos būreliuose. Prasidėjus mokslui, reikėtų ir dabar mėgėjams nepamiršti to darbo.

Aero Klubas, norėdamas tą darbą derinti, kiek leidžia sąlygos, š. m. rugsėjo mėn. 20 ir 21 d. ruošia aviomodelių varžybas, kuriose tikisi pamatyti daugelį aviomodelizmu besidominčių, su kuriais galėtų aptarti tolimesnį darbą, kuris turi būti varomas, turint prieš akis Didžiosios Vokietijos aviomėgėjų darbo metodus, kurie yra tikri ir tikslūs, nes ten aviomodelizmas yra pasiekęs aukšto lygio. Juk Vokietijos aviacija galingiausia pasauly.

Sportas

Lietuvos lengvosios atletikos pirmenybės

Rugsėjo 27 ir 28 d. d. Kauno sporto aikštynė įvyks Lietuvos lengvosios atletikos pirmenybės. Pirmenybėse numatomos tokios varžybos:

Vyrų gr.: 100 m, 200 m, 400 m, 800 m, 1500 m, 3000 m, bėgimai, 4x100 m estafetė, 110 m kliūtinis bėgimas, šuoliai ir metimai; moterų gr.: 60 m, 100 m, 200 m bėgimai, 4x100 m estafetė, i tol', aukštį, rutulys, diskas, letis.

Pirmenybėms registruotis iki penktadienio, rugsėjo 26 d., 15 val., Sporto 10, II aukšte.

Šiose pirmenybėse gali dalyvauti ir provincijos lengvatletai tik jie kelione, nakvyne ir maistu turi patys pasirūpinti.

LIETUVOS DVIRAČIŲ PIRMENYBĖS

Sekmadienį, rugsėjo 21 d., 10 val. Marijampolės plentu įvyks Lietuvos A kl. dviračių pirmenybės. Bus lenktyniaujama 100 km nuotolyje. Dalyviai renkasi lygiai 9,30 val. 3 km plento.

VILNIEČIAI I MARIJAMPOLĖ

Sekmadienį Vilniaus futbolo ir krepšinio ekipos vyks į Marijampolę, kur sužais rungtynes su vietos sportininkais. Įdomu bus pasekti šiuos susitikimus, nes, kaip atsimename, Marijampolė neseniai rungtyniavo su Kaunu ir, bent krepšinyje, šauniai pasirodė.

šventos giesmės. Pirmuoju balsu gieda tas, kurs dar taip neseniai atsispyręs perkūnui spygas rodė...

Tokie tat buvo žemaičių svietvaikiai.

ALB. VALENTINAS

DVIEJŲ LATVIŲ LENGVATLETŲ LIKIMAS

Du latvių bėgikai jau niekad nstartuos jokiam stadione. Tai Janis Kivitis ir Verneris Krastinis.

Kivitis buvo vienas geriausių sprinterių visame Pabaltijy. Jam priklausė visi Latvijos rekordai nuo 100 m iki 400 m. Geriausias Kivicio pasekmės: 100 m — 10,6 sek., pasiekta 1930 m. Rygoje; 200 m — 21,9 sek., 1930 m. Taline; 300 m — 36,6 sek., 1932 m. Rygoje; 400 m — 50,5 sek., 1933 m. Rygoje. Be to, Kivitis dalyvavo valstybinę rinktinę šiose estafetėse: 4x100 m — 43,8 sek. ir 4x400 m — 3:25,4 min. Atžymėtinas yra Kivicio pasiekimas 100 m nuotolyje, pasiektas ne geriausia take ir be stipresnės konkurencijos. Iš Pabaltijo lengvatletų 100 m tik estas Toomsalu yra prabėgęs per 10,7 sek. Kivitis neblogoi šoko į tolį, kur peržengė 7 m ribą.

Krastiniui priklauso 800 m Latvijos rekordas. Laikas 1:58,0 min., užfiksuotas 1937 m. Būdamas vienas pačių gerųjų Pabaltijo vidutinii nuotolių bėgikų, jis dalyvavo elijėje užsienio rungtynių, kur taip pat vyksiai pasireiškė.

Šiandien nėra abejonės, jog šie abu lengvatletai yra tapę bolševikinio teroro auka. Kivitis, iš profesijos polorininkas, buvo sumintas dar 1940 m. spalio mėn. Oficialiai pranešama, kad jis buvęs nubaustas 10 metų priverčiamųjų darbų į Sibirą. Prieš vokiečių sovietų karą Kivitis staiga dingio, ir niekas nežino, kas jam nutiko. Krastinis susilaukė panašaus likimo. Ji suėmė praeitą žiemą Jelgavoje. Po to jokių žinių apie jė likimą nėra.

TRUMPAI IŠ UZSIENIO

— Teniso rungtynes Vengrija — Kroatija, įvykusias Budapešte, laimėjo vengrai. Pasekmė 4:2.

BRAZVILIUS

Donioje elgtis kultūringai!

Raštelis buvo trumpas. Parašytas rusiškai, žinoma. Atsirado jis vieną tokia visai paprastą dieną. Buvo patefono adatėlė prismeigtas prie lentynėles, kurioje tilpo patys paskutiniai šių laikų civilizacijos atsiekimai, kaip šepetėliai, milneliai dantims, kremai, tepalai, muilas ir panašiai. Vonioje, vadinasi.

Pilietis Šakalys į raštelį ilgai žiūrėjo ne todėl, kad jis rusiškai skaityti nemokėtų, bet kaip tik priešingai. Nuo raštelio jo žvilgsnis nukrypo į komandiro Ševaliovo purvinus batus vonioje, į draugės Ševaliovos skauradas praustuvėje, į skersai ir išilgai išdžiaustytus įvairiausios paskirties „Paramoje“ pirktus tarybinės tekstilės gaminius, grįžo prie raštelio lentynėlėje ir baigėsi tuo, kad pilietis Šakalys neištverė ir pasikasė pakaušį...

mu ir Partijos bei Vyriausybės įsakymu (LTSR Liaudies Komisarų Tarybos nutarimo numerio ir datos Šakalys nebeprisiminė...), pilietis Šakalys savo ir darbo žmonių gerovei buvo suglaudintas ant 9 m² ir kai jo bute gan patogiai išitaisė draugas komandiras su savo idėjos drauge Tatjana ir kitais šeimos priedais, vonia tik jam su žmona ir jiems tepriklausė. Faktas, kad tai galėjo būti taikoma ir jo žmonai, padėties nė kiek nekeitė.

Kiekvienas, kam yra tekę pergyventi, žino, kad skęsdamas, vesdamas, pirmą vekselį pasirašydamas ir kitais ypatingais bei iškilmingais gyvenimo momentais žmogus yra įpratęs mesti trumpą žvilgsnį į savo „curriculum vitae“ arba, kaip draugas glavbuchas sakyti mėgdavo, padaryti savo gyvenimo balansą. Todėl ir pilietis Šakalys, stovėdamas vonioje, mintimis grįžo į netolimą ir kuklią savo, kaip tarybinio piliečio, praeitį...

Skaitant nuo tos dienos, kada pilietis Šakalys sužinojo, kad vonioje reikia elgtis kultūringai, prasidėjo visa tai maždaug prieš šešis mėnesius. Kiek laiko po to, kai komandiras Ševaliovas su savo nugalimaisiais kovotojais pilietį Sa-

kalį išvadavo iš fašizmo jungo ir kapitalistų eksploatacijos, atvažiuodam draugė Ševaliova su Valodia, dviem raudonai dažytom dežem ir kušetė ir atvežė kultūrą.

— Mes parodysim, kaip kultūringai gyventi reikia! — pareiškė ji Šakalio žmonai, kaldama 5 colų vinį į tinką. — Pas mus visi kultūringai gyvena...

Paskui jinai kasdien bėgiojo po krautus, skundėsi, kad negalima gauti vitaminių tablečių, kad nieko iš viso nėra, kad viskas brangu, pagaliau padarė pusmetinį ir emė spartuoliškai dažyti lūpas. Įrodyti, kad bolševizmo programoje švara užima ne paskutinę vietą, kartą pasiėmė kibirą vandens ir nuodugnai išplovė parketą, taja progą net iš palovio šiukšles ištraukdama.

Pilietį Šakalį ne taip jau lengvai sujaudinti galima buvo. Tačiau vienas dalykas kėlė jam nerimo ir gal net tokį jausmą, kurį balme pavadinoti tektų: nors jau buvo praėję net trys savaitės, draugai Ševaliovai nė karto nesinaudojo vonia, o jei kada tekdavo praustis, pasinaudodavo tikriausia ir išbandyta priemone — dubeniu. Į šį reikalą Šakalys pažiūrėjo iš tarybinio laško, ir gavosi štai kas.

Ir jis, ir draugai Ševaliovai yra Tarybų Sąjungos piliečiai. Pagal Stalino Konstitucijos I skyriaus 6 straipsnį, visas ir visoks turtas

yra visos liaudies turtas, vadinasi, priklauso lygiai Šakalium, lygiai draugei Ševaliovai ir taip pat Valodei. Tas konstitucijos straipsnis, aišku, liečia ir vonią, bet jau trys savaitės, prieš konstitucijos dvasią ir raidę ir prieš komunizmo idėją ir mintį, pilietis Šakalys vonia naudojasi pats vienas su savo žmona ir, vadinasi, žiūrint iš tarybinio taško, lauzo lygybės principą, eksploatauoja draugo Ševaliovo šeimą, o tuo pačiu ir visą liaudį, ir kasai po tarybų santvarkos pamatais...

Vadinasi, kiekvienu momentu gali būti apkaltintas kaip liaudies priešas, sabotažininkas ir kenkėjas, atiduotas liaudies teismui ir, kaip toks elementas, pagal pirmą pasitaikiusį paragrafą sušaudytas.

Tokių perspektyvų akivaldoje, visu nepartinio bolševiko užsidegimu nusprendė jis eiti Markso-Engelso-Lenino-Stalino pramintais keliais prie kolektyvizacijos ir į vonios naudojimą įtraukti užsitarnavusį Tarybų Sąjungos pilietį komandirą Ševaliova su šeima. Todėl pilietis Šakalys kartą įsidrąsino ir pasikvietė draugę Ševaliova į vonią.

— Toksai reikalas, drauge, matote, — sako Šakalys. — Čia prieš mus labai toks naudingas įrengimas, kaip ir tarybinis kombainas, jei taip išsireikšti galima... O štai, jei pasuksite šitą štai, tai pro čia tekės šaltas vanduo, o jei šitą

— karštas. Labai patogus, tiesa?.. O jei pasuksite ir šitą ir šitą, tai bėgs nei šiltas nei šaltas — drungnas, taip sakant. Tai ot šitą viską galima pritaistyti, kai... kada nors praustis ar maudytis prireikia...

— Da, da! Znajui! — pareiškė draugė Ševaliova. — Pas mus, žinote, visa tai kur kas didesniu mastu daroma... šito net nepastebėjau... O, da!... kolchozuose...

Ir nuo tos dienos visas Ševaliova kultūrinis gyvenimas, pradėdant kojineimis, balgiant Valodia, persikėlė į vonią. Iš pradžių Valodia verkė, net smarkiai šaukė, bet netrukus ir jisai apsirpato...

Taigi, ir maždaug po šešių mėnesių Šakalys rado raštelį: „Vonioje elgtis kultūringai“...

— Draugė Ševaliova! Ar tai jus ten parašėte? — klausia jis, pamatęs ją prieangyje.

— Taip, aš! — kaip kirviu atkirto draugė Ševaliova. — Pas mus, bolševikus, kultūra ir vonią pasiekia, nemanym, drauge... Kultūringai gyventi reikia mokytis!...

Kadangi pilietis Šakalys ir įstaičioje laikėsi principo, kad raštui tuojau pat turi būti duota eiga, todėl ryžosi, ir sekantį rytą raštelį su prierašu „Pagal priklausomybę“ prisegė prie komandiro Ševaliovo buto durų.

Vonioje elgtis
KULTŪRINGAI!

Buvo daugiau negu aišku, kad didi gili sentencija taikoma ne kam kitam, kaip tik jam, vadinasi, piliečiui Šakalium asmeniškai, nes po to, kai, draugo Stalino pageidavi-

KRONIKA

MAISTO KORTELES ATNĖS I BUTUS

Kauno Miesto Savivaldybės Maisto Dalis rugsėjo 22 d. pradės išdavinti naujas maisto korteles Kauno gyventojams. Kortelės bus atneštos į butus. Tuo tikslu visas miestas padalintas į rajonus. Gyventojai gali iš anksto sužinoti kurią dieną jiems bus atneštos kortelės, nes atitinkamą kvartalų namų valdytojų kontorose išskabinami rajonų paskirstymo tvarkaraščiai.

TEATRO SPEKTAKLIAI PRADEDAI 18 VAL. 30 MIN.

Paskelbus leidimą vaikščioti ligi 23 valandos, Kauno Miesto Teatras valdinimus nukėlė pusvalandį vėliau. Tačiau ir sezono pradžios spektakliai — „Tannhäuser“, „Direktorius Flaksmanas“ ir „Gulbių ežeras“ pradeda ne 18 val., kaip vakar buvo paskelbta, bet 18 val. 30 min.

I „TANNHAEUSER“ VISI BILIEAI PARDUOTI

Kauno Miesto Teatro operos sezono atidarymo pirmojo spektaklio bilietai parduoti jau pirmąją dieną. Dar daug kauniečių ateina prie kasos, reikalaujanti bilietų, tačiau jie „Tannhäuser“ begalės pamatyti vėliau. (v.)

PAGAUŠĖJO BULVIŲ PRISTATYMAS

Kauno apylinkių gyventojai ir ūkininkai nebuvo įpratę sodinti ankstyvųjų bulvių. Dėl šios priežasties tarpais Kauno rinkoje buvo jaučiamas bulvių trūkumas. Dabar, artėjant rudeniui ir užaugus vėlyvosios bulvės jų pristatymas į turgus pagausės, ir bulvių trūkumo nejauciama. (v.)

JAU RŪPINAMASI STATYBINE MEDŽIAGA

Daugelis nukentėjusių nuo karo kreipiasi į miškų urėdijas dėl statybines medžiagos. Miškų urėdijos nukentėjusiųjų nuo karo prašymus sta-

tybinės medžiagos reikalu patenkina pirmoje eilėje. Kiek sunkesnis yra reikalas su nukentėjusiais miestuose. Mat, čia daromi beveik visų miestų perplanavimai, platinamos gatvės ir kt. Dėl šios priežasties ir pats atstatymas miestuose iki šiol negalėjo eiti taip sparčiai, kaip to pageidautų vietos gyventojai. Perplanavimai jau daugelyje vietų baigiami ir atsistatymo darbas pagreitės. (v.)

NUVYKĖ VILNIUN

maisto korteles gali gauti tik Vilniaus Miesto Savivaldybės Butų ir Turty Skyriuje. Domininkonų g. 2, kamb. 2, darbo valandos 8 — 15 val. Su savimi reikia turėti komandiruo- tės pažymėjimą.

VILNIUJE 250.000 GYVENTOJŲ

Pagal išduotas maisto korteles sprendžiant, Vilniuje šiuo metu yra 250.000 gyventojų. Jiems išmaltinti vienai savaitėi reikia: 485 tonų duonos, 96 tonų miltų, 36 tonų mėsos, 12 tonų riebalų, 20 tonų sviesto, 35 tonų kruopų, 11 tonų druskos ir 10 tonų cukraus.

VILNIAUS PEDAGOGINIO INSTITUTO PRANEŠIMAS

Institute darbas prademas spalio mėn. 1 dieną. II kurso egzaminai bus rugsėjo mėn. 24—30 dienomis. Naujų studentų sveikatos tikrinimas — 28—30 dienomis. Prašymai įstoti į Institutą dar priimami iki 3 m. rugsėjo mėn. 29 dienos.

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS PRANEŠIMAS

I Vilniaus Dailės Akademiją priimami asmenys nuo 15 iki 35 metų amžiaus. Studentais priimami baigę gimnaziją ar tokią mokyklą, kuri duoda vidurinio mokslo teises. Asmenys, neturintys reikalingo mokslo cenzo, gali būti priimami laisvaisiais klausytojais. Akademijoje yra tapybos, skulptūros ir grafikos skyriai. Norintieji stoti į Akademiją priva-

lo iškviesti pareiškima šiuo adresu: Vilniaus Dailės Akademija, Šv. Onos g. 4. Prie pareiškimo pridedama autobiografija, mokslo baigimo atestatas, gimimo metrika, trys fotografijos ir iš gamtos dirbti palįšos, tapybos ar skulptūros darbai.

Stojantieji laiko egzaminus iš tapybos ir kompozicijos. Akademijoje mokslas ir egzaminai pradedami rugsėjo mėn. 22 d.

Pašto susisiekimai

Su žemiau išvardytais miestais bei miesteliais veikia normalus pašto susisiekinimas:

1. Alunta,	31. Pasvalys,
2. Alytus,	32. Pilviškiai,
3. Anykščiai,	33. Prienai,
4. Balninkai,	34. Želva,
5. Bartininkai,	35. Raseiniai,
6. Biržai,	36. Rokiškis,
7. Daugavpilis,	37. Saločiai,
8. Dajūnai,	38. Šakiai,
9. Debeikiai,	39. Šiauliai,
10. Gelvonyai,	40. Širvintos,
11. Gedraičiai,	41. Švenčionėliai,
12. Joniškis (Šiau-
lių aps.),	42. Švenčionys,
lių aps.),
13. Joniškėlis,	43. Siesikai,
14. Kaunas,	44. Sklemonys,
15. Kazlų Rūda,	45. Tauragnai,
16. Kėdainiai,	46. Tauragė,
17. Kybartai,	47. Tauragnai,
18. Kovarskas,	48. Telšiai,
19. Kretinga,	49. Ukmergė,
20. Kurkliai,	50. Ušpaliai,
21. Molėtai,	51. Utena,
22. Marijampolė,	52. Vabalninkas,
23. Mažeikiai,	53. Vaška,
24. Musninkai,	54. Veiveriai,
25. Nemunėlio
Radviliškis,	55. Vepriai,
26. Zarasai,	56. Vilkaviškis,
27. Pabiržė,	57. Vilnius,
28. Pagirys,	58. Virbalis,
29. Panevėžys,	59. Višakių Rūda,
30. Papilys (Biržų
aps.),	60. Vištytis,
	61. Vyžuonos,

I šias vietas galima siųsti iš Kauno laiškus. Kaune iš šių vietų korespondencija taip pat gaunama ir įteikiama adresatams. Galimas dalykas, pašto susisiekinimas ir su kitomis Lietuvos vietomis netrukus bus sunormuotas. (v.)

Iš visos Lietuvos

SIAULIAI

Didelis susidomėjimas religinių koncertu

Rugsėjo 14 d. šv. Petro ir Povilo bažnyčioje įvyko T. T. Jezuity su- rengtas religinis muzikos koncer- tas. Programoj dalyvavo: solistai J. Byra ir St. Dievaitytė, smuik- nininkas V. Jauniškis, violončelistas P. Armonas ir pastaruojų metu gan susiprėjęs šv. Ignaco bažny- čios choras, kuriam akompanavo St. Vainiūnas ir J. Juzeliūnas. Di- rigavo J. Karosas. Koncertas su- traukė per 10.000 klausytojų. Šiau- liečiai laukia daugiau panašių mu- zikos valandų. Pelnas paskirtas Jė- zuity bažnyčios vargonams pas- a- tyti.

ALYTUS

Tvarkomas miestas

Per karą nukentėjusi elektros stotis jau suvorkyta ir IX, 13 pa- leis'a į darbą.

Sudegęs miesto kvartalas pradės tvarkyti iš pagrindų. Sta'yba kol kas nevykdoma jokia, nes mie- ste numatoma padaryti pagrindiniai perplanavimo darbai. Prie miesto malavimo dabar dirba trys mati- ninkai.

Apgrūti namai, kur sąlygos leidžia, taisomi ir remontuojami. Butų didesnio trūkumo nejauciama. Taip pat baigiama įrengti ir mies- o pirtis.

Darbas mokyklose

Alytaus gimnazijoje šiemet bus daugiau kaip 1000 mokinių 28-se klasėse. Tik į pirmą ir antrą klasę stojo per 400. Gimnazijoje yra ga- na žymių mokytojų pasikeitimų. Gimnazijos direktorius yra St. Bar- džukas.

Be Alytaus, Alytaus apskr. dar yra gimnazija Merkinė, kurioje šiemet bus penkos klasės, o Drus- kininkuose — mokytojų seminari- ja.

Prekyba

Prekyba Alytų jau yra išsiplė- tusi. Apie dešimt krautuvų turi

kooperatyvas, yra jau kelios ir pri- vačios. Tik varkos geros, ypač ko- operatyvo krautivėse, tai dar nėra. Pavyzdžiui, sviesto pagal korteles Alytų yra pakankamai, tačiau ei- lės dar neišnyksta.

Prekyvietėj labai daug prisita- oma obuolių, tačiau jie yra gana brangūs: po 4—5 rublius gorū. Paukščių ir kių daržovių taip pat daug būna, nes ap'e Alytų šiemet derlius buvo neblogas.

PANEVĖŽYS

Bažnyčia Berėnuose

Katedros klebonas kan. Šidlaus- kas Berėnų kurorte rūpinasi pas- ta'yti bažnyčia.

KVĖDARNA

Remontuojama bažnyčia

Kvėdarnos miestelyje nukentėjo ir bažnyčia, kuri kaip tik prieš bol- ševikų įsiveržimą buvo naujai už- baigta s'atyti. Dabar imamasi jos taisymo, remontavimo.

VARNIAI

Pašalpa nukentėjusiems

Nukentėjusiems nuo karo šelpti gauta 5000 rublių pašalpa iš Tel- šių apskr. Raudonojo Kryžiaus skyriaus.

Ižymieji statiniai

Ižymieji statiniai — abi bažny- čios, taip pat ir buvusieji vysk. M. Valančiaus namai, kurie pastatyti jo vyskupavimo metu ir kuriuose jis patis ilgą laiką gyveno — išliko nepalieti. Šie namai yra brangūs ne tik kaip istoriniai, bet jie dar pastatyti iš ypatingo medžio, kokio dabar šioje apylinkėje jau nebėra.

KABULAS. Jeruzalės radijas praneša, kad atsistatydino Sirijos vyriausybė. De Gaullo šalininkas generolas Catroux pavedė žino- mam iš vyriausiojo komisaro Dentzo buvimo laikų gaulistui Tag Eddin Alhusui sudaryti naują vy- riausybę.

Smulkūs skelbimai

PROF. BR. SIDARAVIČIUS, odes ir venerinės ligos, priima ligo- nius nuo 16—18 val., Mickevičiaus g-vė 33, b. 4. 1059(3)

Valst. Žuvies Trestui skubiai reika- linga mašininkė, mokanti lietuvių ir vokiečių kalbas. Atlyginimas geras. Kreiptis: Gedimino g. 7a. 1114(3)

200 rublių gaus tas, kieno nurody- mu jaunas šoferis gaus darbo ant sunkvežimio ar lengvos mašinos. Siūlyti: Savanorių pr. 153 Nr., but. 2, II aukštas. 1103(5)

Parduodamas sklypas ir dveji namai Kaune, Tunelio g-vė Nr. 27. Sa- lygos sužinoti: Kaune, Vytauto pr. 33, IV a. 41 kambarys arba tel. 20171 vid. 380, darbo dienomis nuo 8.30—16.30 val. 1164(1)

Prie dviejų vaikų (3 ir 1 metų) rei- kalinga panelė, ateinanti keletai va- landų į dieną. Teirautis Žemaičių 12, b. 1, arba telef. 21937. 1165(1)

Trijų asmenų šeimai tuojau reika- linga šeimnininkė. Kreiptis Vydūno al. 23, b. 3, tel. 26990, 1182(1)

Reikalinga tarnaitė 3 asm. šeimai, mylinči vaikus. Kreiptis nuo 5 val. vak. Savanorių prospek. Nr. 69, bt. 7. 1167(1)

Dantų gydytoja
J. ROŽANSKIENĖ
pasveiko ir priima savo kabinete, Mickevičiaus g. 21, bt. 14, kieme, tel. 21271, kasdien be sekmadienių nuo 12—14 ir nuo 16—19 val. 1168(2)

Pirkis dviratį moterišką arba vy- rišką. Pasūlyti Putvinskio gt. 6 Nr. Davainis. 1169(1)

leškau darbo. Esu baigęs 7 klases, kalbu vidutiniai vokiškai. Siūlyti Že- maičių 65, bt. 2. P. Ž. 1170(1)

Tuojuo reikalinga-s vertėja-s versti iš lietuvių į vokiečių kalba. Kreiptis nuo 15—18 val. Kaunas, Sapiegos g. 4b nr., bt. 3. Tel. 20526. 1171(2)

Valdininkas ieško su baldais ir at- skiru jėgmu kambario Vytauto pr. gelež. stoties ar Karmalių rajone. Pranešėjai už priimtą pasiūlymą atlyžinsiu. Pranešti Vydūno Al. 25, telef. 22530. 1172(2)

Pamestas pasas O'Haza Hickson Izma, išduotas sovietų valdžios Kau- ne 9/6 1941 m. Radus prašau atnešti Maironio g-vė 17, bt. 14, O'Haza Hickson Izmal. 1181(1)

Pamestas pasas Jadvygos Kauli- nišės vardu. Radus prašom gražinti Savanorių pr. 229, b. 5. 1174(1)

SKELBIMAS
Kėdainių Apyl. Teismas skelbia, kad 1941 m. rugpjūčio mėn. 18 d. nu- tarė 1941 m. balandžio mėn. 25 d. mir. Kotrinos JAKAITIENĖS nami- ni testamentą, surašytą 1940 m. ge- gužės mėn. 4 d., patvirtinti (aps. b. Nr. 1/41 m.). 1183(1)

SKELBIMAS
Kėdainių Apyl. Teismas šaukia nežinia kur esantį Juozą MISIŲ stoti Teisman, Kėdainiuose, Gedimino g-vė Nr. 45 per 4 mėn. atsakovu jam iškeltoje Onos PIRNAUSKAITĖS civ. byloje dėl alimentų (civ. b. Nr. 405/41 m.). 1184(1)

SKELBIMAS
Kėdainių Apylinkės Teismas šau- kia 1938 m. mir. Justino, Mykolo sūn., MIKUČIONIO įpėdinis 6 mėn. būvy nuo šio skelbimo dienos pa- reikšti savo teisių į velionies palikimą, esantį Kėdainių apskr., Žemiu valse, Liepių km., iš 351 ha žemės su prigulimybėmis (aps. b. Nr. 50/41 m.). 1185(1)

SKELBIMAS
Kėdainių Apylinkės Teismas šau- kia 1941 m. vasario mėn. 27 d. mir. Igno, Ferdinando sūn., KRETAVI- ČIAUS įpėdinis 6 mėn. būvy nuo šio skelbimo dienos pareikšti savo teisių į velionies palikimą, susidedantį iš indėlio apie 1.000 litų sumoje, Šėtos Taupom. Skolin. Bendrovėje „Darbo- Pagalba“ ir Kėdainių Lenkų Smul- kaus Kredito Banke (aps. b. Nr. 36/41 m.). 1186(1)

PAIEŠKOJIMAS
Mockus, Antanas, s. Antano, kilęs iš Darbėnų valsčiaus, tarnavo kar- tuomenėj eiliniu ir paskutiniu laiku buvo Pabradės peligone. Vykstant kariams į frontą, jis buvo paliktas palapinių apsaugai. Žinantieji ka nors apie jį prašomi pranešti Mookui Valerijonui, gyv. Tauragės Naumiestyje. 1187(1)

Pirkis egrą knygoms apntą ar lentyna. Siūlyti laikraščio admini- stracijai nr. 777.

4 asmenų šeimai skubiai reikalinga tarnaitė. Rūtų g. nr. 8-4. 1182(1)

Valnorų Vertimų — Prašymų Bju- ras, Kaunas, Vytauto prospek. 61a. Tel. 26900, greitai, gerai ir nebrang-iai išverčia raštus, surašo prašymus ir atlieka įvairius kitokius rašto dar- bus. 1192(1)

Mokytojas su metina ieško buto iš dviejų kambariukų ir virtuvės arba vieno kambario ir virtuvės. Siūlyti kasdien telef. 25813 nuo 10 val. iki 14 val. 1191(1)

Pamesta Balio Gudelio trijų klasių pažymėjimą, išduota Utenos Viduri- nės Mokyklos 1941. III. 11, Nr. 353/16, laikyti be vertės, radus gražinti iki VIII. 22 Debeikiai, 169911. 1175(1)

Parduodamas senoviškas, gerame stovyje fortepijonas. Šandai, Mažeik- ių 19. Apžiūrėti galima kasdien 16—18 val. Dėl kainos skambinti telef. 20200 17—19 val. 1177(1)

DĖMESIO!
Pirkisiu kambario bufeta, krautu- vės bufeta, elektrinę kropele arba plytelę, radio aparatą ir vonią. Siū- lyti: Savanorių pr. 142, bt. 1. Telef. 22481. A. Kaušakiui. 1178(2)

SKELBIMAS
Rasta didelis skaičius egzempliorių I—II d. „Šviesa ir gyvenimas“. Kreiptis Keturvalakių klebonijon. 1180(1)

Išnuomojami 2 kambariai miesto centre, Laisvės alėja Nr. 34, bt. 5, galima ir mažai šeimai prie bendros virtuvės. Pageldautina valdininkams. Sužinoti ten pat. 1188(1)

Reikalingas prityręs mechanikas siuvimo ir mezgimo mašinoms. Atly- ginimas geras, darbas pastovus. Kreiptis į bendrovę „MEZGINYS“ Savanorių pr. 152. 1189(2)

Reikalinga prasilavinusi mergaitė, mokanti susikalbėti vokiškai, į kny- gyną pardavėja. Kreiptis nuo 10 iki 12 val. Petrausko g. 35 nr. bt. 2, tel. 22118. 1190(1)

RADIJO PROGRAMA

ŠEŠTADIENIS, IX. 20 d.

5.00 Vokiečių kariams; 6.00 Malda, dienos mintys; Rytinis koncertas; 7.00 Žinios vokiečių kalba; 7.15 Ži- nios, pranešimai, tolimesnė dienos programa; 7.45 Tarpinė muzika; 8.00 Mankšta moterims. Vadovauja D. Nasvytytė; 8.15—9.15 pertrauka; 9.15 Žinios; 9.30 Koncertas; 10.10 Aktorių šėšėly (ištrauka iš V. Mykoliaičio-Pu- tino romano); 10.30 Koncertas; 11.30 Kaip gyveno ir kūrė Maironis (E. Brazdžiono paskaita); 11.50 Lietu- viškos dainos; 12.00 — Varpų muzi- ka iš Karo muziejaus; Žinios, toll-

mesnė dienos programa; 12.20 Tarpinė muzika; 12.30 Žinios vokiečių kal- ba; 12.45 Vidudienio koncertas (transliacija iš Vokietijos); 14.00 Ži- nios vokiečių kalba; po žinių — per- trauka iki 16.00 val.; 16.00 Garsų pa- radas; 17.00 Žinios vokiečių kalba; 17.15 Žinios, laikraščiu naujienos, pranešimai; 17.45 Dainuoja sol. A. Paukštys (Čaikovskio kūriniai); 18.00 Transliacija Wagnerio operos „Tann- häuser“ įžangos ir I-jo akto iš Kauno Teatro; 19.00 Pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių kalba; 20.15 Žinios, programa rytdienai; 20.30 Wagnerio operos „Tannhäuser“ transliacijos tęsinys; 22.00 Žinios vokiečių kalba, po jų — žinios lietuviš- kai; Šokių muzika; 23.00 Programos pabaiga.

I LAISVE
Redakcija — Duonelaičio 24, tel. 21414, 20520 ir 20530.

Administracija — Mickevičiaus 28 (medinis namelis), tel. 26375, 22430.

Pranešame giminėms ir pažeta- miems, kad š. m. rugsėjo mėn. 17 d. mirė

gyd. HILDA ŽUKAUSKAITĖ.
Palaidota Panemunės kapinėse.
Nuliūdusi motina ir sesuo

Sudaromos grupės specialiai norintiems iš m ok t i

VOKIŠKAI KALBĖTI

Nauji mokiniai į šias grupes ir įjau veikiančias priimami šį šešta- dienį nuo 15—19 v.

Ugniagesių gatvė 7 bt. 2.

„I Laisvė“ skelbimų kainos: darbo ieškantiems Rub. 2.—; darbo siūlantiesiems Rub. 10.—; pirkimo ir pardavimo smulkūs skelbimai Rub. 15.—; valdinių ir prekybinių įstaigų skel- bimai 1 petito eilutė 4 rub. Adresas: Kaunas, Mickevičiaus g. Nr. 28, tel. 26375. Administracija atdara nuo 8 iki 18 val. Spausdina „Žaibo“ spaustuvė (Kaunas, Duonelaičio 24).

Švaria sąžine ir suglaustomis eilėmis

Karas nežino aukso vidurio. Kraštutinumai ir paradoksalai nužymi kiekvieną jo žingsnį, bet pro tuos kraštutinumus mums nekarta išryškėja tikrasis žmogaus ir net tautos veidas. Mokėjimas pakelti kiekvieną sunkumą, sugebėjimas savo reikalus palenkti tautinės bendruomenės reikalams, pasiaukojimas tėvynei ligi heroizmo — tai vis dorybės, kurios karo metu turi progą suklestėti ir paprastai suklesti visu vešlumu. Tačiau šalia šitų dvasinių vertybių, nelyginant šakalai ir hienos, tarpsta tokios ydos, kurios taikos metu turi nykti slapstyti tamsoje kertėse. Pigus pasipelnymas iš kito nelaimės ir palankių aplinkybių panaudojimas meninėms sąskaitoms suvesti, ginklams žvangant, nekarta sugeba prisidengti ko padoriausiais vardais ir kaip piktybinis vėžys graužti tautos dvasią ir kūną.

Tos ydos juo pavojingesnės, kad jų esama įvairiausių laipsnių ir įvairiausių pavidalų. Pasipelnymas iš karo gali būti visai atsitiktinis ir net visai nesiekiamas ir gali jį reikštis organizuota karo kurstymo forma. Asmeniniai atsiskaitymai ir kerštimai taip pat gali reikštis plačiausia skale. Gali jie žaloti vieną sąžinę ir kenkti vienam asmeniui, bet savo užkrečiamu pavysdžiū, savo apimtimi ir savo visokeriopa demoralizacija jie gali sukrėsti ir visą tautinės bendruomenės organizmą.

Turėdami galvoje tą kiekvienos nuodėmės psichologijai bendrą bruožą, kad ji ne iš karto paglemžia savo auką, bet stengiasi ją iš lengvo pripirinti ir nejuočiomis įstumti į prarają, mes turime sutelkti visą budrumą, kad mūsų tauta iš šio karo ugnies išėitų švari ir nesužalota, verta stovėti greta tautų, parodžiusių savo begalinį pasiaukojimą tam, kad ateinančios kartos, laisvos nuo raudonosios barbarijos grėsmės, galėtų gyventi ir kurti.

Šiandien, kada visame milžiniškame Rytų fronte vėl prasidėjo, gal būtų didžiausio masto pasaulio istorijoje kautynės, kuriomis deyn-galviui bolševizmo slobinui turės būti suduotas lemiamas smūgis, mes turime dar kartą ryžtis nesiskaldyti ir neretinti savo eilių, bet suglaustomis eilėmis ir visomis mūsų galioje esančiomis priemonėmis remti tą kovą, nuo kurios laimėjimo priklauso ir mūsų likimas.

Pripažįsta, kad pavojus didelis

BOSTONAS. IX. 18. Dėl vokiečių kariuomenės vadovybės pranešimų, kad Rytų fronte prasidėsiančios didžiausios strateginės reikšmės operacijos, Bostono trumpųjų bangų siustuvas pareiškia, kad reikia pripažinti, jog vokiečių kariuomenės buvimas į rytus nuo Dniepro sudarąs labai didelį pavojų.

BRITAI KAIRE VISKĄ IŠPERKA

ISTANBULAS. IX. 18. Iš Kairo pranešama, kad Egipto vyriausybė, senato raginama, pareikalavo iš britų karinių organų apriboti britų perkamų reikmenis jų vietos karinių pajėgų reikalams. Trūkstant jūrinio transporto priemonių, paskutiniiais mėnesiais britų kariniai organai Egipte taip viską išperka, kad Egipto parduotuvės yra tuščios ir vietinių gaminių kainos yra nepaprastai pa-

SOVIETAMS BULGARIJOS ATSAKYMAS NEPATENKINAMAS

HELSINKIS. IX. 18. Sovietų radijas šįryt pranešė, kad vakar užsienių reikalų liaudies komisaras Molotovas priėmė Bulgarijos pasiuntinį Samenovą, kuris jam įteikė Bulgarijos vyriausybės atsakymą į sovietų vyriausybės rugsėjo 10 d. notą. Molotovas, kaip pranešė sovietų radijas, Bulgarijos pasiuntinui pareiškė, kad Bulgarijos vyriausybės nota esanti „nepatenkinama“.

Karinė diktatūra Jungtinėse Valstybėse

Esanti galima revoliucija prieš karo partiją

NEW YORKAS. IX. 18. Nuo paskutinės Roosevelt'o kalbos Amerikoje įvykusi revoliucija ir Jungtinių Valstybių gyventojai dabar esą atsidūrę karinės diktatūros rankose. — pareiškia Vašingtone išėinas laikraštis „Times Herald“. Tvirtinimas, kad Jungtinių Valstybių laivy-

nas turis nuslopinti tik plėšikavimą jūrose, esąs, aišku, silpnas pretekstas, ir

per didžiuosius 1942 m. rinkimus karo partiją Jungtinių Valstybių gyventojai pašalinis iš atstovų rūmų.

Isakymo šaudyti akivaizdoje, rašo-

ma toliau laikraštyje, nesąs joks lengvabūdiškumas, kartojant žodį „jei“. Jeigu karo partija atsisakys nuo 1942 m. rinkimų, faktiškai vadovaudamasi išimtinai sunkios padėties pretekstu, tai prives, pasak laikraščio, prie revoliucijos prieš tą karo partiją.

Daugiau kaip 100.000 kg bombų į Odesą

BERLIN. IX. 19. Iš karinių vokiečių sluoksnių pranešama, kad vokiečių karo aviacijos puolimai rugsėjo 17 d. Rytų fronto pietinėje dalyje buvo nukreipti prieš sovietų kariuomenės svarbiausius susisiekimo kelius.

Buvo išskaidytos motorizuotos voros ir sunaikinta daug sunkvežimių. Pataikiusiomis bombomis buvo keliose vietose išardyti svarbūs susi-

siekimo keliai. Puolant kariuomenės telkinius, buvo sužaloti keli sovietų tankai, sunaikinta daugiau kaip 40 sunkvežimių, kurių dalis buvo padegta. Be to, dvi zenitinės baterijos buvo sudaužytos ir padarytos nebetinkančiomis naudoti.

Iš karinių sluoksnių DNB patyrė: Odesoje rugsėjo 17 d. vakare, nuo sutemų iki auštant vokiečių karo aviacija bombardavo uostą ir karinius taikinius.

Buvo numesta daugiau kaip 100.000 kilogramų sprogstamųjų ir padegamųjų bombų.

Pasiekta reikšmingų laimėjimų. Buvo pastebėta gaisrų, kurie numestų bombų buvo sukelti įvairiose miesto vietose.

Vokiečių karo lėktuvų numestos bombos į Rytus nuo Kolos pusiasalio sužalavo vieną 3.000—4.000 tonų prekybos laivą.

Atmušti britų puolimai Tobruko fronte

ROMA. IX. 18. Italų kariuomenės vadovybės pranešime sakoma:

Kirenaikoje atmuš: priešo dalinių puolimai Tobruko fronte. Vokiečių lėktuvai bombardavo Tobruką, pataikydami į sunkvežimius ir pastatus. Naktį į rugsėjo 17 d. buvo vėl iš oro puolami Tripolis ir Bengazi. Yra keletas aukų, nuostoliai menki. Abiejų miestų gyventojai, kuriuos ypač palietė anglių aviacijos puolimai, laikėsi ramiai ir tvirtai. Įvairiuose Gondaro fronto ruožuose — mūsų priešakinių da-

linių ir artilerijos veikla. Priešo lėktuvai puolė mūsų pozicijas prie Uolchefto. Vieną jų numušė mūsų priešlėktuvinė artilerija. Vakare anglių lėktuvai bombomis ir kulks-vaidžiais puolė Licasos vietovę Agrigento provincijoje. Gyventojų tarpe 10 žmonių buvo sužeista ir padaryta nedidelių medžiaginių nuostolių. Vienas mūsų prekybos laivų plaukdamas numušė priešo lėktuvą. Povandeninis laivas, vadovaujamas korvetės kapitano Emilio Berengano nuskandino patrankų šū-

vais Viduržemio jūroje plaukiantį pakrautą sunkvežimiais 3.000 tonų priešo prekybos laivą.

VICHY. IX. 18. Čia gautomis žiniomis, karinių įgulių organams rekvizavus savo reikalams visus javų išteklius,

Strijai gresia bado pavojus. Suvaržius laisvą maisto produktų pardavimą, išsiplėtė slapta prekyba. Kainos kyla greitu tempu. Už miltų kilogramą reikia mokėti jau 40 ir daugiau piastų, o kilogramas duonos kaštuoja 50—60 piastų.

Taip lietuviai vyko į katorgą

Ištiesi metai bolševikinio teroro nepalaužė lietuvių kietos valtos, jo atsparumo ir noro gyventi savo tautos ir tėvynės labui. Ypač didelį patikrinimą šituo atžvilgiu turėjo pakelti politiniai kaliniai, kurių daugumas buvo tikri kankiniai. Jų pergyvenimai sudarys medžiagą, kuri kels amžiną pasišlykštėjimą bolševizmu ir grūdin-te grūdinis mūsų tautą jaustis laisva ir stipria.

Štai vieno pasmerkto ir išvežto jaunuolio pergyvenimų nuotrupos Kauno kalėjimuose:

... Tardydami spardė, niekino, koliojo, baisiausiai grasino... Pradžioje labai buvau išsigandęs, nes buvo susidaręs įspūdis, kad sušaudys, bet tuoj atsipeikėjau ir laikiausi stipriai. Nieko iš manęs neišgavo. Po to nugabeno kalėjimui ir puse metų nieko nedarė.

Sausio m. vėl pradėjo tardyti. Pradžioje korektiškai, tolyn žiauryn... Nė vieną momentą nebuvo palūžęs: juo tolyn, juoėjau atkaklyn ir stipryn. Sveikata niekad ne-

suklupo, nors ne kartą iš mano veido išmūšė kraują... Valgydino kaip gyvulius. Kentėme alkį. Kentėme oro trūkumą, nes 3¼ mėn. neišleido iš Kameros. Viso buvau tardytas apie 25—30 kartų po 5—6 val. kiekvieną kartą.

Trumpai prieš karą laiško autoriui paskelbiamas nutarimas, kad jis nubaustas 8 metus koncentracijos stovyklon.

... Forte geriau. Retkarčiais gauname laikraštį pasiskaityti. Gaunam geresnį valgį, nes pirma beveik teko badauti. Sugadino nuotaiką tik-tai, kad mus pasodino su baisiausiais kriminaliniais nusikaltėliais, kurie jau spėjo mus apvogti.

Mums jokio teismo nebuvo. Pašaukė į sandėlį ir perskaitė nutarimą. Kai kurie žmonės labai apsi-vylė, nes grasinami ir kankinami tardymo organų prisipažino tuo, ko nedarė, tikėdamiesi teisme taisybę pasakysią ir išsisteisinsią, bet tapo negirdėtu ciniškumu apvilti.

... Svarbu jiems mus sulikviduoti. Tik dar mums neaišku, ar jie nori mus nubausti, ar galutinai lik-

viduoti. Bet mes nei prieš vieną, nei prieš kitą baisenybę beviltiškai nesudrimbame ir drąsiai žiūrime ateitin.

O štai paskutinis tragedijos ak-tas Lietuvoje:

...Mano širdis tik retkarčiais ne-vienodai plakdavo (laikė žiaurių tardymų), bet tuoj praeidavo. Iš mano akių jie neišspaudė nė vienos ašaros. Išvykstu stiprus iš užgrū-dintas. Prašau mamytės ir tėvelio dėl manęs nesikankinti, bet kantriai laukti manęs sugrįžtant, o aš greit sugrįšiu. Kur mus išveža, nežino-me. Sako, kad į Kazakstaną...

Ir dar kuklus paskutinis pagei-davimas:

Prašau saugoti namus, kad man parėšus iš katorgos būtų kur pasi-sėti...

Taip vyko lietuviai į raudonąją katorgą. Stiprūs dvasia, nepalenti Štalno budelių žiaurysčių, pasiry-žę dar savo tėvynę išvysti ir jai tarnauti.

Sven Hedinas prieš bolševizmą

GERAI BOLŠEVIZMĄ IR RUSIJĄ PAŽISTANČIO TYRINĖTOJO BALSAS

BERLIN. IX. 18. Visame pasaulyje žinomas švedų Azijos tyrinėtojas Dr. Sven Hedinas viename atsišaukime puola bolševizmą ir pareiškia, kad dėl jo pozicijos bolševizmo atžvilgiu visiškai netenka abejoti.

Bolševizmas turi būti sunaikintas.

Visoms kultūringoms tautoms ir visiems žmonėms, kurie tiki į Dievą, yra gyvybinė misija sunaikinti pasaulėžiūrą, kurios svarbiausias tikslas visoje žemėje paskleisti komunistinius pagindus ir kuri stekia pasibaisėtinais žiaurumais persekioti inteligentiją, švietimą, mokslą ir sumažinti tikėjimą. Neišvengiama visų tautų pareiga yra visiems laikams išsila'svinti nuo šio grasinimo. Vakary kultūros pasaulis tokiems pranašams, kaip Leninas, Trockis, Kamenevas, Zinovjevas, Stalinas ir kiti, neturi jokio užtarimo, ir yra daugiau ne-gu tragiška, kad tam tikros didelės tautos šioje gigantiškoje kovoje tarp barbarijos ir kultūros, tarp bolševizmo ir krikščionijos stovi žmogžudžių pusėje.

Dr. Hedinas pabrėžia, kad jis Rusiją ir bolševizmą pažinęs daugelyje kelionių. Vadinas, jis žino, ką sako.

Taip pat darbininkai ir ūkininkai turi prisidėti, kad nugalėtų šį blogį. „Bolševizmas, sako baigdamas, yra viso pasaulio nelaimė ir turi būti sunaikintas“.

Dabartinis karas atrodaš kaip Apvaizdos dovana

SUOMIŲ LAIKRAŠČIO KOMENTARAI APIE DABARTINĘ PADĖTĮ

HELSINKIS. IX. 18. Laikraščio „Uusi Suomi“ įžanginiame straipsnyje dabartinė Suomijos padėtis palyginama su ta padėtimi, kurioje Suomija buvo ats'dūrusi prieš vienus me'us. Pasak laikraščio, praėjusi vasara buvo tam tikras pralaimėjimo laikotarpis. Dabartinis laikotarpis, priešingai, teikiąs suomių tautai didžiausio pasitikėjimo. Todėl ir šio karo sunkumus galima daug lengviau pakelti. Šiuo požiūriu

dabartinis karas atrodaš kaip Apvaizdos dovana,

kuri turi būti teisingai įvertinta, kad suomių tauta nebeatsidurtų vėl tokioje pat padėtyje, kurioje ji savo laiku buvo ats'dūrusi, kai buvo priversta, kariškai ir diplomatiškai izoliuota, kovoti su stipresniu priešū. Nežūrin: didelių aukų, suomių tautai busią lengva kovoti iki galutinės pergalės, nes visai dar neseno, praeities patyrimai palengvina jai tą kovą.

Der Stadtkommissar in Kauen Oeffentliche Bekanntmachung Nr. 23

Für das Haushaltsjahr 1941/42 (vom 1. 1. 1941 bis 31. 3. 1942) wird über die Erhebung einer Fahrradsteuer folgende Satzung erlassen:

§ 1.

Jeder Fahrradbesitzer hat in der Zeit vom 22. IX. — 4. X. 1941 sein Fahrrad bei der Städtischen Finanzverwaltung Laisvės Allee Nr. 70, II Stock, Eingang Sapiegos str. zur Registrierung anzumelden. Hier wird ihm eine Fahrradnummer erteilt, die entsprechend an dem Fahrrad anzubringen ist.

§ 2.

Die Steuer für ein Fahrrad beträgt 20 Rubel.

§ 3.

Jede Nichtanmeldung hat die Einziehung des Fahrrades und Bestrafung des Besitzers zur Folge.

Kauen, den 18. September 1941.

Der Stadtkommissar in Kauen
gez. CRAMER
SA—Oberführer.

Der Stadtkommissar in Kauen Oeffentliche Bekanntmachung Nr. 24

betreffend Festsetzung der Polizeistunde

1.) Die Polizeistunde der litauischen Bevölkerung wird im Gebiet der Stadt Kauen 23,00 Uhr festgesetzt.

2.) Diese Verordnung tritt mit dem 20. September 1941 in Kraft.

3.) Uebertretungen der Polizeistunde werden streng geahndet.

Kauen, den 19. September 1941.
Der Stadtkommissar in Kauen
gez. CRAMER
SA—Oberführer.

Kauno Miesto Komisaras Skelbimas Nr. 23

Dėl dviračių mokesčio 1941/42 biudžetiniams metams (nuo 1941. I. 1 d. iki 1942. III. 31 d.) nustatau kas saka:

§ 1.

Visi dviračių savininkai privalo šiemet nuo rugsėjo 22 d. iki spalio 4 d. įregistruoti savo dviračius Kauno Miesto Savivaldybės Finansų Skyriaus, Laisvės al. 70 Nr., II aukštas, įėjimas iš L. Sapiegos g-vės. Registravusiems bus išduodami numeriai, kuriuos reikia pritvirtinti prie dviračio.

§ 2.

Mokesčio imama 20 rublių už kiekvieną dviratį.

§ 3.

Neįregistravusiems dviračiai bus atimami, o dviračių savininkai baudžiami.

Kaunas, 1941 m. rugsėjo 18 d.

Kauno Miesto Komisaras
(pas.) CRAMER
SA Oberfiureris

Kauno Miesto Komisaras Skelbimas Nr. 24

dėl draudimo vaikščioti naktį

1. Draudimas vaikščioti naktį lietuvių pilietybės asmenims Kauno miesto srityje nustatomas nuo 23 valandos.

2. Šis potvarkis įsigalioja 1941 m. rugsėjo 20 d.

3. Nustatytojo draudimo vaikščioti

nesilaikymas bus griežtai baudžiamas.

Kaunas, 1941 m. rugsėjo 19 d.

Kauno Miesto Komisaras
(pas.) CRAMER
SA Oberfiureris